...оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 248 (8155)
ОКТЯБРИИН 21
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай болон Японой хэһэн Хамтын Деклараци (1-дэхи нюур).

Афганистанай Премьер-Министр Сардар Мухаммед Даудтай Н. А. Булганин уулзаба (1-дэхи нюур).

Афганистанай Премьер-Министр Мухаммед Дауд Москвагаар ябажа хараба (2-дохи нюур).

Хүршэ областьнуудтамнай (2-дохи нюур).

ОЧЕРК: А. Бадаев, Т. Гармаев. — Шэн зориг (2-доки нюур).

Малажал хүгжөөлгэдэ комсомолой дүүргэдэг үүргые улам дээшэлүүлхэ (3-дахи нюур).

Ц. Митыпов. — «Бурят-Монголой комсомолец» газетын оршуулга тухай (3-дахи нюур).

Г. Цыдынжапов. — Шэнэ амжалта туйлахын түлөө (3-дахи нюур).

Монголой журналистнууд Бурят-Монголдо ерээд ошоо (4-дэхи нюур).

ТАСС-эй телеграмманууд (4-дэхи нюур).

Уласхоорондын байдалһаа (4-дэхи нюур).

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай болон Японой хэһэн ХАМТЫН ДЕКЛАРАЦИ

1956 оной октябриин 13-һаа 19 болотор Москвада Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Японой Делегацинуудай хоорондо хэлсээнүүд хэгдээ.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай зүгһөө:

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин,

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев,

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи Орлогшо А. И. Микоян,

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын нэгэдэхи Орлогшо А. А. Громыко ба

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо Н. Т. Федоренко гэгшэд хэлсээнүүдтэ хабаадалсаа.

Японой талаһаа:

Премьер-Министр Хатояма Ициро,

Газартаряалангай ба Ой модоной Министр Коно Ициро ба Түлөөлэгшэдэй Палатын Депутат Мацумото Сюнпци гэгшэд хэлсээнүүдтэ хабаадалсаа.

...бэеэ ойлголсолгын, хани харилсаанай оршон байдалда хэгдэһэн хэлсээнүүдэй үедэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Японой хоорондохи харилсаанууд тушаа үргэнөөр ба сэхэ хөөрэлдэжэ һаналаа андалдаһан байна. Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Японой хоорондо дипломатическа харилсаанууд дахин тогтоогдоходо Дальна Востогто энхэ тайбан ба аюулгүй байдалай аша туһада хоёр гүрэнүүдэй бэе бэеэ бүри һайнаар ойлголсодог болохо, улам нягта хани харилсаатай болохо хэрэгтэ туһалха байна гэжэ СССР Япон хоёр бэе бэеэ бүримүһэн ойлголсоо.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Японой Делегацинуудай хоорондо хэгдэһэн эдэ хэлсээнүүдэй эсэстэ иимэ хэлсээн туйлагдаа:

1. Тус Декларациин хүсэндөө ороһон үдэрһөө эхилжэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Японой хоорондохи дайнай байдал болигдоод, тиин эдэнэй хоорондо эбэй ба хүршэ хани харилсаан тогтоогдохо байна.

2. Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай болон Японой хоорондо дипломатическа, консульско харилсаанууд дахин тогтоогдохо. Тиихэдэ, хоёр гүрэнүүд Посолой тушаалта дипломатическа түлөөлэгшэдөө дары эльгээлсэхэ, СССР-эй ба Японой территоридо зохихо консульствонуудые байгуулха тухай асуудал дипломатическа ёһоор шиидхэгдэхэ гэжэ хараада абтана.

3. Өөһэдынгөө хоорондо харилсаа тогтооходоо Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Уставай гол ёһонуудые, нэрлэбэл энэ Уставай хоёрдохи статья соо найруулагдаһан иимэ гол ёһонуудые хүтэлбэри болгобо гэжэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз Япон хоёр батална:

а) уласхоорондынгоо арсалдаануудые амгалан аргаар шиидхэхэ, уласхоорондын эб найрамдал, үнэн зүб, амгалан байдалда аюул тохёолдуулхагүй;

б) уласхоорондынгоо харилсаа тогтооходоо ямарбэ гүрэнэй газар дайдын бүрин бүтэн байха ябадалда гү, али политическэ бэеэ даанхай байдалда хандуулжа хүсэ хэрэглэхэ заналта гаргаха гү, али хүсэ хэрэглэхэ ябадалһаа, мүн тэрэшэлэн Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин ут зорилготой таарахагүй ямар нэгэн ондоо арга хэрэглэхэ ябадалһаа бэеэ бариха.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Уставай ... статьятай зохилдуулан, гүрэн бүхэниинь өөрын тус тустаа гү, али хамтаараа хамгаалха хаулигүй эрхэтэй байха гэжэ СССР Япон хоёр батална.

...экономическа, политическэ гү, али идеологическа шэнжэтэй ямаршье шалтагаанаар бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгүүдтэ сэхээр гү, али сэхэ бэшээр хамааралсахагүй гэһэн уялга өөһэд дээрээ даажа абана.

4. Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин гэшүүн болгогдон абтаха тухай Японой гуйлтые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз дэмжэхэ байна.

5. Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз дотор сүүдлэгдэһэн японско бүхы гражданинууд энэ Хамтын Деклараци хүсэндөө оромсоор сүлөөлэгдэжэ, Япондоо бусаагдаха байна.

Хаанашье байһаниинь мэдэгдээгүй японецууд тушаа хэлэхэ болоо һаа, СССР болбол Японой гуйлтаар тэдэ японецуудай хуби заяае тодорхойлжо үргэлжэлхэ байна.

6. Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз Японһоо түлбэри абаха тухай али бүхы эрилтэнүүдһээ арсана.

СССР Япон хоёр 1945 оной августын 9-дэ эхилһэн дайнай эсэстэ гүрэнүүдэйнгээ, тэдэнэй организацинууд болон гражданинуудай зүгһөө нүгөөдэ гүрэндэ, тэрэнэй организацинууд ба гражданинуудта табигдадаг али бүхы эрилтэнүүдһээ хоюулаа арсана.

7. Худалдаа наймаа хэхэ, мүн далайгаар худалдаа наймаа хэхэ талаар, наймаанай бусад харилсаа тогтоохо талаар хани ёһоной, бата бэхи харилсаатай болохын тулада Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз Япон хоёр шадаал һаа һаяар договорнуудые гү, али хэлсээнүүдые баталха тухай хэлсээ хэжэ эхилхэ гэжэ бэе бэетэеэ зүбшөөрбэ.

8. Номгон далайн баруун хойто зүгтэхи далайда загаһа бариха тухай, Советскэ Социалистическэ Республикануудай ба Японой хоорондо баталагдаһан договор, далайда ябатараа аюулда ороһон хүнүүдые абарха талаар харилсаа холбоотой байха тухай 1956 оной майн 14-дэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Японой хоорондо Москвада баталагдаһан хэлсээн энэ Хамтын Деклараци хүсэндөө орон сасуу мүн лэ хүсэндөө орохо байна.

СССР-шье, Японшье загаһые, мүн далайн биологическа бусад баялигуудые гамнан, һайнаар ашаглаха хүсэлтэй. СССР ба Япон хадаа энэ хүсэлөө хараадаа абажа, загаһанай баялигые арьбидхан хүгжөөхэ, мүн тэрэшэлэн далайда загаһа барилгые гуримшуулха ба хизаарлаха зорилгоор харилсаа холбоотой байжа, хэмжээнүүдые абаха юм.

9. Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Японой хоорондо дипломатическа зохид һайн харилсаа тогтоогдоһоной һүүлээр, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз Япон хоёр Эбэй Договор баталха тухай хэлсээгээ хэжэ үргэлжэлүүлхэ тухай үтэеэ ойлголсоо.

Тиихэ зуура, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз болбол Японой хүсэлые, мүн тэрэшэлэн япон гүрэнэй интересые хараадаа абажа, Хабомаи аралнуудые ба Сикотан аралые Япондо дамжуулан үгэхэ гэжэ зүбшөөрнэ. Зүгөөр, эдэ аралнууд Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай болон Японой хоорондо Эбэй Договорой баталагдаһанай һүүлээр Япондо бодото дээрээ үгтэхэ байна.

10. Энэ Хамтын Деклараци эсэслэн баталагдаха юм. Энэ Деклараци хадаа эсэслэн баталалгын грамотануудаа абалсаһан үдэр хүсэндөө орохо байна. Эсэслэн баталалтын грамотанууд шадаал һаа һаяар Токиодо андалдан абалсагдаха ёһотой.

Дээрэ найруулагдаашые гэршэлжэ, энэ Хамтын Деклараци доро гараа табиһан Түлөөлэгшэд гар табяа.

Энэ Деклараци тус тус бүхэнииньород ба япон хэлэнүүд дээрэ, хоёр хэһэгээр бэшээтэй, тиихэдэ хоюулаа адли хүсэтэй юм.

Москва, 1956 оной октябриин 19.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумэй түлөөлэлгөөр
Н. БУЛГАНИН.
Д. ШЕПИЛОВ.

Японой правительствын түлөөлэлгөөр
ХАТОЯМА Ициро
КОНО Ициро
МАЦУМОТО Сюнпци.

...далдаа наймаа хүгжөөхэ тухай, нацада эгээн зохистой гурим байгуулха арга бэе бэедэз олгохо тухай Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Японой хоорондо баталагдаһан ПРОТОКОЛ

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Японой хоорондо 1956 оной октябриин 19-дэ Москвада баталагдаһан Хамтын Деклараци 7-дохи параграфай заалтатой зохилдуулан, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз Япон хоёр иигэжэ үгэеэ ойлголсоо:

1. Дурсагдаһан Хамтын Декларациин 7-дохи параграф соо хараалагдаһан договорнуудай гү, али хэлсээнүүдэй баталагдатар Хэлсээ хэжэ байгаа Таланууд хоёр гүрэнүүдэй хоорондо худалдаа наймаа хүгжөөхэ талада бүхы хүсөөрөө оролдохо, тиимэ тула Хэлсээ хэжэ байгаа Таланууд тус бүридөө иимэ гурим байгуулха арга нүгөөдэ Хэлсээ хэжэ байгаа Таладаа олгохо:

А) тамуужанай али бүхы түлэбэри, татабаринуудай талаар, тамуужанай ёһо дүүргэхэ ба Хэлсээ хэжэ байгаа нүгөөдэ Талынгаа эд товарнуудые худалдажа абалгатай хэлсээ хэжэ байгаа нүгөөдэ Талада өөһэдынгөө эд товарнуудые наймаалгатай холбоотой бусад дүримүүдэй талаар нацада эгээн зохид һайн гурим байгуулха;

Б) хэлсээ хэжэ байгаа нүгөөдэ Талын портнуудтахи суднанууд тушаа нацада эгээн зохид һайн гурим байгуулха, тиихэдэ заагдаһан гурим суднануудай орохо, гараха ба байха талаар, бүхы налог, татабаринуудай талаар, мүн тэрэшэлэн ашаа тээхэ, буулгаха, мүн түлишээр, уһаар ба эдеэ хоолой зүйлөөр хангаха талаар хэрэглэгдэхэ байна.

2. Түрүүшын I параграфай тогтоолнууд болбол Хэлсээ хэжэ байгаа Тала бүхэнэй өөһэдынгөө аюулгүй байдалай шухала интересые хамгаалгада зорюулан элдэб янзын хорилто гү, али хизаарлалта хэрэглэхэ эрхыень хаһахагүй байна.

Энэ Протокол эсэслэн баталагдаха юм. Тус Протокол хадаа эсэслэн баталалгын грамотануудаа абалсаһан үдэр хүсэндөө орохо байна. Эсэслэн баталалгын грамотанууд шадаал һаа һаяар Токиодо андалдан абалсагдаха ёһотой.

Дээрэ найруулагдаашые гэршэлжэ, энэ Протокол доро гараа табиһан Түлөөлэгшэд тэрээндэ гар табяа.

Энэ Протокол тус тус бүхэнииньород ба япон хэлэнүүд дээрэ, хоёр хэһэгээр бэшээтэй, тиихэдэ хоюулаа адли хүсэтэй юм.

Москва 1956 оной октябриин 19.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумэй түлөөлэлгөөр
Н. БУЛГАНИН
Д. ШЕПИЛОВ.

Японой правительствын түлөөлэлгөөр
ХАТОЯМА Ициро.
КОНО Ициро
МАЦУМОТО Сюнпци

Советско-японско документнүүдтэ гар табигдаба

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай, Японой Хамтын декларацида, худалдаа наймаа хүгжөөхэ, нацануудта тон таарамжатай гурим байгуулха тухай Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз ба Японой хоорондо баталагдаһан протоколдо Кремлевско Ехэ Ордон соо октябриин 19-дэ Москвагай сагаар 17 час 45 минутада гар табигдаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов, Японой Премьер-Министр г-н Ициро Хатояма, газар таряалангай, ой модоной ажахые эрхилдэг министр Ициро Коно, Парламентын түлөөлэгшэдэй палатын депутат Сюнпци Мацумото советско-японско документнүүдтэ гар табяа.

Документнүүдтэ гар табиха үедэ советскэ талаһаа нүхэд Г. М. Маленков, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, М. А. Суслов, Г. К. Жуков, Л. И. Брежнев, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, А. Б. Аристов, СССР-эй Министрнүүд А. А. Ишков, И. Г. Кабанов, Н. А. Михайлов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй министрын орлогшонор А. А. Громыко, Н. Т. Федоренко, СССР-эй МИД-эй Коллегиин гэшүүн Л. Ф. Ильичев, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын таһагуудые даагшанар И. Ф. Курдюков, Ф. Ф. Молочков, советник Н. Б. Адырхаев байлсаа.

Гар табилгын үедэ японско талаһаа Министрнүүдэй кабинедэй начальнигай орлогшо Такидзо Мацумото, тэрэшэлэн Премьер-Министртэй Москва ерэлсэһэн иимэ хүнүүд байлсаа: Масами Такацудзи, Кацухико Фудзияма, Котаро Вакамия, Мицутоси Такахаси, Синсаку Хоген, Кинья Ниидзеки, Сидзуо Сайто, Макото Сайто, Хадзимо Нагай, Акира Сигемицу, Тамоцу Хироока, Иосио Ногучи, Сигетами Сунада, Иосио Исибаси.

Гар табилгын үедэ советскэ, гадаадын хэблэлэй, радио болон кинохроникын олон тоото түлөөлэгшэд байлсаа.

Документнүүдтэ гар табигдаһанай һүүлээр Японой Премьер-Министр г-н Ициро Хатояма, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин гар гараа барилсаа. Советскэ, японско правительствонуудай делегацинуудай бусадшье гэшүүд гар гараа барилсаһан байна.

(ТАСС).

Афганистанай Премьер-Министр Сардар Мухаммед Даудтай Н. А. Булганин уулзаба

Афганистанай Премьер-Министр Үндэр Дээдэ тушаалта Сардар Мухаммед Даудтай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Кремльдэ октябриин 18-да уулзаа.

Премьер-Министрын нэгэдэхи орлогшо Сардар Али Мухаммед, дотоодын хэрэгүүдэй министр Абдул Хаким, Афганистанай МИД-эй ниитэ политическэ департаментын начальник Абдул Рахман Пыжвак, тэрэшэлэн Афганистанһаа СССР-тэ байдаг Посол Гулям Яхья Тарзи гэгшэд Сардар Мухаммед Даудтай сугтаа ябалсаа.

СССР-һээ Афганистанда байдаг Посол В. М. Дегтярь уулзалган дээрэ байлсаа.

(ТАСС).

Японой газартаряалангай, ой модоной ажахые эрхилдэг Министр Ициро Конотой Н. С. Хрущев уулзаба

Советско-японско харилсаануудые гуримшуулха асуудал зүбшэн хэлсэхэ Японско Правительственна делегацитай ерэлсээд, Москвада байһан Японой газартаряалангай, ой модоной ажахые эрхилдэг министр Ициро Конотой КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев октябриин 18-да уулзажа, тэрээнтэй хөөрэлдөө.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо Н. Т. Федоренко хөөрэлдөөнэй үедэ байлсаа.

Английска парламентын гэшүүн Кони Зиллиакустай Н. С. Хрущев уулзаба

СССР-эй Наукануудай академиин уряалаар Москвада ерээд байһан английска парламентын гэшүүн лейбористска партиин элитэ ажал-ябуулагша Кони Зиллиакустай КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев октябриин 18-да уулзажа, тэрээнтэй хөөрэлдөө. (ТАСС).

Сталинград. Сталинград городой барилга дээрэ хабсаргагшын мэргэжэл шухала мэргэжэлнүүдэй нэгэн болоо. Городто мүнөө үедэ бүхы гэр байранууд шэнэ аргаар баригдана. Гэр байра барилгада томо блогууд, түмэр бетонно конструкцинууд хэрэглэгдэнэ. Урдань бетонщигой, модошо дарханай, шулуушанай мэргэжэлтэй байһан хүнүүд мүнөө шэнэ мэргэжэл шудалжа, даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргэдэг болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Сталинградстрой» трестын эрхим хабсаргагша урдань модошо дарханаар ажалладаг байһан Василий Яковлев Комсомольская үйлсөөр гэр барижа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ТЕЛЕГРАММА

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр К. Е. ВОРОШИЛОВТА
СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. БУЛГАНИНДА
СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр нүхэр Д. Т. ШЕПИЛОВТЭ

КНР-эй эмхидхэн байгуулагдаһаар 7 жэл болоһон ойтой дашарамдуулжа, амаршалга эльгээһэнэйтнай түлөө Советскэ Союзай правительствода, арад түмэндэ Хитадай Арадай Республикын правительствын, хитад арадай үмэнэһөө гүн ехэ баяр баясхалан хүргэнэбди.

Хитад арад эрхэ сүлөөгэй түлөө үни удаан саг соо тэмсэхэдээ советскэ арадай зүгһөө хододоо халуунаар дэмжэгдэдэг байгаа, мүнөөшье социалистическэ байгуулалта бэелүүлхэ хэрэгтээ Советскэ Союзай правительствын, арад түмэнэй зүгһөө тон ехэ туһаламжада хүртэжэ байна. Хитад арад тушаа советскэ арадай хани ёһоор хандадаг ушар ороноо түргэн саг соо социалистическэ индустритай болгохын түлөө тэмсэлдэнь бүхы хитад арадые зоригжуулна.

Хитадай, СССР-эй арадуудай хоорондохи хани барисаан хадаа Азида, тэрэшэлэн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалха хүсэн түгэс түшэг тулгуури болоо, энэмнай улам ехэ нүлөөтэй, эб найрамдал хүсэгшэ бүхы дэлхэйн арадуудта тон хүндэтэй боложо байнхай. КНР СССР хоёрой хоорондохи агууехэ хани барисаан саашадаашье үдэрһөө үдэртэ бэхижэжэ, мүнхэдөө һалбаран мандаха гэжэ батаар найданабди.

Энээнтэй дашарамдуулан, советскэ арадта һайн һайхан хүсэлэнгөө мэдүүлнэбди. Коммунизм байгуулха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалха хэрэгтээ бүри ехэ, толотомо амжалтануудые туйлахыень советскэ арадта хүсэнэбди.

МАО ЦЗЭ-ДУН
ЛЮ ШАО-ЦИ
ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙ

1956 оной октябриин 11.
Пекин.

Н. А. Булганин, Д. Т. Шепилов Сардар Мухаммед Даудтай, Сардар Али Мухаммедтэй уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов Афганистанай Премьер-Министр Үндэр Дээдэ Тушаалта Сардар Мухаммед Даудтай, Афганистанай Премьер-Министрын Нэгэдэхи Орлогшо Сардар Али Мухаммедтэй Кремльдэ октябриин 19-дэ уулзаа.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Нэгэдэхи Орлогшо В. С. Семенов, СССР-эй МИД-эй Коллегиин Гэшүүн Л. Ф. Ильичев, Дунда Зүүн зүгэй оронуудтахи таһагые даагшын уялгые дүүргэгшэ А. П. Павлов, СССР-һээ Афганистанда байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол М. В. Дегтярь гэгшэд уулзалгын үедэ советскэ талаһаа байлсаа. Афганска талаһаа иимэ хүнүүд байлсаа: Афганистанай Дотоодын Хэрэгүүдэй Министр Абдул Хаким, Афганистанай МИД-эй Ниитэ-Политическэ Департаментын начальник Абдул Рахман Пыжвак, Афганистанһаа СССР-тэ байдаг Посол Гулям Яхья Тарзи.

Эбтэй, хани ёһоор болоһон хөөрэлдөөнэй үедэ советско-афганска харилсаанууд тушаа асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй делегациин, ПОРП-ын Политбюрогой хоорондо Варшавада болоһон хөөрэлдөөн тухай коммюнике

Хоёр партида хамаатай шухала асуудалнуудые ПОРП-ын ЦК-гэй Политбюротой зүбшэн хэлсэхэ зорилгоор КПСС-эй ЦК-гэй делегаци байгша оной октябриин 19-дэ Варшава ерээ. КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүд нүхэд Л. М. Каганович, А. И. Микоян, В. М. Молотов, Н. С. Хрущев гэгшэдһээ КПСС-эй ЦК-гэй делегаци бүридэнэ.

ПОРП-ын ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүд нүхэд Э. Герек, В. Двораковский, А. Завадский, Р. Замбровский, З. Новак, Р. Новак, Э. Охаб, А. Рапацкий, К. Рокоссовский, Ф. Юзвяк, Ю. Циранкевич, ПОРП-ын ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүдтэ кандидадууд нүхэд С. Ендриховский, Е. Ставинский, Х. Хелховский гэгшэд польско талаһаа хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа. Нүхэр В. Гомулка хөөрэлдөөндэ байлсаа.

Хөөрэлдөөндэ хабаадагшад партийна ёһоор, хани барисаанай оршон байдалда сэхэ руунь хөөрэлдэбэ. Польско Арадай Республикын ба Советскэ Союзай хоорондохи политическэ, экономическа харилсаае улам һайжаруулха, мүн Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин, Польско Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин хоорондохи ахадүү ёһоной хани барисаан ба харилсаа холбоое саашадань бэхижүүлхэ асуудалнуудые КПСС-эй ЦК-гэй Президиумтэй зүбшэн хэлсэхэ зорилгоор ПОРП-ын ЦК-гэй Политбюрогой делегаци һаяар Москва ерэхэ болобо.

Афганистанай Премьер-Министр Мухаммед Дауд Москвагаар ябажа хараба

Афганистанай Премьер-Министр Сардар Мухаммед Дауд болон тэрээнтэй сугтаа ябагшад октябриин 18-да Москвагай байдалтай танилсажа эхилээ.

Тэдэнэр үдын урда тээ Лихачевой нэрэмжэтэ Московско автомобильна заводто ерээ. Главна инженер К. В. Строганов айлшадые предприятитайгаа танилсуулха зуураа, байгуулагдаһан сагһаа хойшо үйлэдбэриинтөө хүсые заводой ехэ болгоһон тухай хөөрэжэ үгөө. 1924 ондо байгуулагдаад байхадаа тус завод жэлдээ ойролоол 400 автомобиль бүтээн гаргаһан юм. Мүнөө завод гурба минута бүхэндэ нэгэ автомобиль гаргана. Афганистанай Премьер-Министр «ЗИЛ» гэжэ автомобилиин хэды шэнээн ашаа тээдэг, ямар түлишөөр ябадаг тухай һонирхоо.

Афганистанай айлшад тоноголгой, шудхалгын, автобусно болон бусад цехүүдээр ябажа зуураа, үйлэдбэриин процессүүдтэй тодорхойгоор танилсаһан, үйлэдбэриин хүндэ зэргээр механизацилагдажа, автоматизацилагдаһан тухай һонирхоһон байна. Главна конвейерэй ажаллахань тэдэнние илангаяа һонирхуулаа.

Сардар Мухаммед Дауд болон тэрээнтэй сугтаа ябагшад заводой бүтээн гаргадаг хүнгэн машинануудые, город соогуур, тэрэшэлэн город хоорондо ябадаг автобусуудые хараа.

Афганистанай правительствые толгойлогшо заводто кадрнуудые бэлэдхэхэ асуудалаар һонирхоо.

Хүдэлмэришэд, инженернүүд болон техинүүд Афганистанай айлшадые цех бүхэндэ халуунаар угтаа. Главна конвейерэй хабсаруулгын таһагай начальник М. А. Михайлов хани барисаата афган арадта советскэ хүдэлмэришэдэй халуун амаршалга хүргэхыень Сардар Мухаммед Даудые гуйгаа. Афганска правительствые толгойлогшо энэ хаин амаршалгын түлөө баясхалан хүргэхэ зуураа, афган арадһаа советскэ арадта амаршалга хүргөө.

Афганистанай айлшад заводой Культурын ордондо удаан саг соо байгаа. Премьер-Министр, тэрээнтэй сугтаа ябагшад ехэ библиотекыень, тэрэшэлэн үхибүүдэй библиотекые хараа. Уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай занятин хэдэг таһагуудта, театральна залда ороо.

Сардар Мухаммед Дауд Лихачевой нэрэмжэтэ заводһоо гаража ошохоодоо предприяти хараһанайнгаа түлөө ехэ баяр хүргэбэ. Эндэ ерэһэнээ һанажа ябахынь заводой зурагуудтай альбом Премьер-Министртэ бэлэглэгдээ.

**

Афганистанай Премьер-Министр, тэрээнтэй сугтаа ябалсаһан хүнүүд Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна, промышленна выставкые октябриин 18-да, үдын һүүлээр ошожо хараа. Айлшад выставкын территори дээгүүр автомашинануудаар ябаһанайнгаа һүүлдэ гол павильондонь ошоо. Орон дотор энергетикын хэр зэргээ хүгжэлэн тухай, СССР-тэ байгуулагдаха нэгэн ниитэ энергетическэ системын проекттэй, наука болон техникын шэнэ амжалтатай тэдэнэр энэ павильондо танилсаа. Тоололгын электронно машинануудые, тэрэ тоодо хари хэлэн дээрэһээ оршуулха хэдэг машинануудые хаража, афганска айлшад ехээр һонирхоһон байна. Узбекистанда, Таджикистанда, тэрэшэлэн Азербайджанска ССР-тэ хүдөө ажахын хэр зэргээр хүгжөөгдэжэ байһан тухайда Мухаммед Дауд, тэрээнтэй сугтаа ябаһан хүнүүд һонирхоо. Дээрэ дурсагдаһан республиканууда ургуулагдадаг хүдөө ажахын олохон культуранууд Афганистанда ургуулагдадаг юм. Национальна республиканууда хлопок, үрэ жэмэс тарилгын, хони үсхэбэрилгын, тэжээл бэлэдхэлгын ямараар табигдаһан тухай, торгоной промышленностиин хүгжэлтэ, уһалууриин хүдэлмэри тухай, тэрэшэлэн промышленностиин бусад культурын хүгжэлтэ тухай афганска правительствын толгойлогшо һонирхоо.

Афганистанай Премьер-Министр тэ таджигай национальна дэгэл, тэрэшэлэн бусад бэлэгүүд барюулагдаа.

Промышленностьда, хүдөө ажахыда, медицинэдэ атомай хүсэнэй ямар зэргээр хэрэглэгдэдэг болоһон тухай, советскэ машина бүтээлгэ тухай асуудалнуудта Мухаммед Дауд, тэрээнтэй сугтаа ябалсагшад ехэ анхарал хандуулаа. Түргөөр ябадаг тракторнуудые, тэрэшэлэн газар хахалдаг, модо таллуулдаг тракторнуудые, һая гараһан шэнэ маркын хүнгэн машинануудые, гидроэлектростанциинуудта хэрэглэгдэдэг түхеэрэлгэнүүдые тэдэнэр хараа.

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэһээ гарахынь урда тээ афганска айлшадта олон зүйлэй морид харуулагдаа.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо В. С. Семенов, СССР-һээ Афганистанда байдаг Посол М. В. Дегтярь, СССР-эй МИД-эй Протокольно таһагые даагша Ф. Ф. Молочков, СССР-эй МИД-эй Дунда Зүүн зүгэй оронуудтахи таһагые даагшын үялгые дүүргэгшэ А. П. Павлов, Армиин генерал И. В. Тюленев, тэрэшэлэн Афганистанһаа СССР-тэ байдаг Посол Гулям Яхья Тарзи, Посольствын хоёрдохи секретарь Мухаммед Хашим Вали гэгшэд Афганистанай Премьер-Министр Мухаммед Даудтай, афганска делегациин гэшүүдтэй сугтаа ябалсаа.

(ТАСС).

Улан-Удын судна заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд ажалай шэнэ амжалтануудые туйлажа, Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин һайндэрые угтахаар зоригжонхой. Заводой котельно цехын залуу хүдэлмэришэд Леонид Прутовой ба тэрэнэй туһалагша Прокопий Тютрин гэгшэд мүрысөөндэ түрүүлэн халаан бүриингөө даалгабари 200 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэд Прутовой (баруун гарһаа), Тютрин гэгшэд түмэр отолжо байна. А. Мантаевай фото.

Түрүүшын занятинууд

Заиграйн аймагта марксистско-ленинскэ теори шудалха кружогуудай занятин эхилбэ. КПСС-эй түүхэ шудалха Эрийскэ модоной заводой парторганизациин кружогой хүтэлбэрилэгшэнь пропагандист нүхэр Р. А. Тинченко) түрүүшын занятин һаяхан үнгэрбэ. Занятидань шагнагшад бултадаа хабаадалсаба.

«В. И. Ленин шэнэ түхэлэй революционно-марксистска парти байгуулжа, оролой ба бүхэдэлхэйн хүдэлмэришэдэй хүдэлөө шэнэ замаар ябуулаа» гэһэн темээр элидхэл пропагандист Тинченко хээ. Коммунистнууд слесарь Борисов, шофёр А. Елшин, үнинэй коммунист И. Ф. Михалев ба бусад уншагдаһан лекциие ехээр һонирхон шагнаа. Занятинуудаа һарадаа хоёр дахин үнгэргэжэ байхые шагнагшад дурадхаа. Мүн тус парторганизацида мүнөөнэй политика шудалха кружогой занятин үнгэргэгдэбэ. Кружогой хүтэлбэрилэгшэ парторганизациин секретарь нүхэр Д. П. Киреев гэгшэ Ленинскэ шангууд, хүдэлмэришэдэй салин хүлһэн, Баруун Германиин компартиие хорилго, суэцкэ асуудал тухай шагнагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Кружогой занятида нилээд олохон хүн хабаадалсаа. Модо бэлэдхэхэ пунктнуудай хүдэлмэришэд Хахархаев, Добрынин, Курикалов, Цивилев ба бусад хабаадалсаа. Кружогой занятинуудынь мүн лэ һарадаа хоёр дахин үнгэргэгдэжэ байхаар хараалагданхай.

Энэ үдэр Илькын центральна заһабарилгын мастерскойнуудта үйлэдбэриин тодорхой экономико шудалха кружогой түрүүшын занятида 37 хүн хабаадалсаа. Тэдэнэрэй 13-ниинь коммунистнууд, 14-ниинь комсомолецууд, бусадынь партийнабэшэ гэшүүд байба.

«Предприятиин эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ-ябуулганууд, тэрэние зохёолго ба бэелүүлгэ» гэһэн лекци тус мастерскойн директор И. Д. Калентьев уншахадаа үйлэдбэриин бодото хэрэгүүдтэй нягтаар холбожо шадаа.

Мүн Илькын дунда һургуулиин (хүтэлбэрилэгшэнь М. П. Кузьмин), барилгын материал бүтээн гаргадаг комбинадай (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Перелыгин), «Улаан-Эрхирик», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай парторганизацинуудта түрүүшын занятинууд үнгэргэгдэбэ.

В. Лошкомоева,
КПСС-эй Заиграйн аймкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша.

Газетэ, журналнуудые тарааха асуудал партиин аймкомой бюро дээрэ

Арад зоной дунда газетэ, журналнуудые тарааха тухай асуудалые КПСС-эй Сэлэнгын аймкомой бюро һаяхан зүбшэн хэлсэбэ. Энэ хүдэлмэри эмхитэйгээр үнгэргэхын тула комсомольско, профсоюзна зэбхитэгшэ газетэ, журналай захил эмхидхэгшэд болгон томилжо, тэдэнэртэ тодорхой туһаламжа үзүүлжэ байхыень партийна эхин организацинуудта КПСС-эй айком дурадхаа. Айл, булэ бүхэние газетэ, журнал захидаг болгохо зорилго партийна организацинуудай үмэнэ табигдана.

Хүршэ областьнуудтамнай

„Восточно-Сибирская правда" газетэһээ

Мүрысөө үсхэгшэд Черемховой шулуу нүүрһэнэй бассейндэ октябриин урда тээхи мүрысөө үүсхэгшэ 6-дахи шахтын хүдэлмэришэд абаһан уялгаяа уридшалан дүүргэбэ. Тус коллектив мүрысөөндэ оролсоходоо, ноябриин 7 болотор түсэбһөө гадуур 3 мянган тонно нүүрһэ гүрэндэ үгэхэ гэһэн уялга абаһан байгаа. Тээд, октябриин 10 хоногой туршада 3144 тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур малтаа.

Мүнөө 6-дахи шахтынхид үшөө 2000 тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур малтаха гэһэн уялга абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Шэнэ техникэ Советскэ Союзай нютаг бүриһөө Братскэ ГЭС-эй барилгада зорюулагдан барилгын материал, машина, түхеэрэлгэнүүд үдэр бүхэндэ ехээр абтажал байдаг. Һүүлэй үедэ ГЭС-эй түхеэрэлгын таһаг «ЗИС» маркын 32 автосамосвал, «МАЗ» маркын 24 машина, Ярославска заводой хэһэн 10 тонный автомашинанууд, прицепүүд, экскаваторнуудай запасной частьнуудые ехээр абаа.

Жэлэй эсэс болотор Минскэ заводой бүтээһэн 30 самосвал, олохон тракторнууд, бульдозернууд абтахаар хараалагдана.

Баян округ Зургаадахи табанжэлдэ Усть-Ордын национальна округой үлэдбэриин хүсэн ехэхэнээр ургаха юм.

Зургаадахи табанжэлэй туршада округой колхозууд 135,5 мянган гектар боро ба шэнэ газар элдүүрилжэ, хамта 447 мянган гектарта таряа талха таридаг болохо. Мүн эбэртэ бодо малай тоо толгой 40 мянган толгойгоор олон болохо, һү, мяха, ноохо абалга нилээд дээшэлүүлэгдэхэ юм. 1956 ондо Усть-Ордын национальна округ Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаа.

Округ дотор формоороо национальна, удхаараа социалистическэ соёл культура жэл ерэхэ тудам хүгжэнэ. Улус, тосхон, МТС, колхозууд бүхэндэ һургуулинууд, больницанууд, клубууд, библиотекэнүүд, хүүхэдэй садууд гэхэ мэтэ эмхи зургаануудые хүдэлмэрилнэ. Усть-Ордада музей, стадион, кинотеатр хүдэлмэрилнэ. Медицинскэ нэгэдэлдэнь 20 гаран врачнар тоологдоно.

„Забайкальский рабочий" газетэһээ

Шэнэ мэргэжэлтэд Мелиоводстройн барилгын монтажна конторадо энэ жэлдэ шэнэ мэргэжэлтэд олоор ерээ. Сретенскэ ба Бузулукска техникумүүдые дүүргэһэн 12 залуу мэргэжэлтэд мүнөө эндэ ажаллажа байна. Гадна, тусхай курсада 26 хүн һуралсажа, буровой мастерай мэргэжэлтэй болоо.

Тус конторын дирекци байрын ба ажаһуудалай талаар залуу мэргэжэлтэдэ һайнаар хангахын тула ехэ анхарал хандуулна. Энэ жэлдэ тэдэндэ зорюулагдан 2—2 айлай байха 8 гэр шэнээр бар[...] ашаглалгада оруулагдаа.

Ангуушадай суглаан Областиин хойт[...] районуудай колхо[...] ангуушад намара[...] рида гаража байн[...] хан Тунгиро-Олекминскэ [...] XVIII партсъездын, «Сталин[...] «Северный охотник» ба Ма[...] нэрэмжэтэ колхозуудай ангу[...] зүблөөн болоо. Зүблөөн [...] нууриин үнгэрэгшэ сезоной [...] сэгологдоһон ба энэ сезон[...] на, ямар газарнуудта агнуу[...] дэжэ тухай зүбшэн хэлсэгдэ[...] ха юм. Тэрэшэлэн Тунгокоч[...] Каларска районуудта тиимэ [...] нүүд үнгэргэгдөө.

Зүблөөндэ хабаадагшад сэ[...] тическэ мүрысөөндэ оролсо[...] зонойнгоо даалгабари үлүүл[...] гэжэ гэһэн уялга абаа.

Уралан нарижуулагшад Тасеевскэ ба[...] залуу хүдэл[...] жэлэй эхэ[...] хойшо урала[...] жуулгын 40 шахуу һанамж[...] оруулаа. Тэдэнэй 20-ниинь [...] ажал дээрэ нэбтэрүүлэгдэ[...]

Комсомолецууд Алексей Г[...] Владимир Одноворцев [...] «КП—750» гэжэ кран шэнэ[...] хээрээ. Энэ кран урдань нэг[...] та һуурилтай байгаа һаа, [...] нүүлгэгдэжэ участок бүхэнд[...] шагдадаг болгоо. Тиин [...] һанамжые хэрэг дээрэ бэел[...] ашаар предприяти нэгэ б[...] мянган түхэриг мүнгэ алмах[...] Залуу уралан нарижуулагша[...] машуулгын шан барюулагда[...]

Хонишодой гэрхэнүүд Кыринскэ районо[...] шиловай нэрэмжэ[...] хозой малшад [...] холын отарануудта [...] жүүлхэ юм. Колхозой правл[...] колхозууд хааяа ямар отара ба[...] хаб, үбэлдөө хонидоо ямар [...] һурагшад нүүлгэжэ харуулһа[...] һэн түсэб баталаа. Тээд, [...] бэлшээридэ хүдэлхэ хонишод[...] дэл заахан гэрхэнүүдые [...] байна. Хонишодой байха гэ[...] 3,7 х 3,5 метр хэмжээтэй, [...] пеэшэнтэй, һайнаар дулаал[...] байха юм. Тус гэрхэнүүд тусг[...] шарга дээрэ тодхогдон ба[...] хай. Тиимэһээ тэрэние тра[...] шэрэжэ, бэлэхэнээр нүүлгэ[...] лохо. Мүнөө колхоздо тиимэ[...] баригдаад байна.

Колхозой правлени мүн [...] гэрхэнүүдые малшадта бари[...] хэ гэжэ шиидээ.

Шэнэ интернат Шилка городой [...] дунда һургуулида [...] хүдөө нютагуудай [...] шадта һурахадан[...] хид һайн эрхэ байдал ба[...] данхай. Тэдэндэ зорюулагда[...] хүнэй баггаамжатай хамтын [...] баригдаа.

Һурагшадай хамтын байр[...] роо ариг сэбэр, наруул дулаа[...] стол, стул гэхэ мэтэ хэрэгсэл[...] дүүрэн хангаданхай. Мүн т[...] һурагшадай даалгабаря [...] тусгаар таһаг бии.

ШЭН ЗОРИГ

ОЧЕРК

1955 оной намар... Ой модон алтаран сооходорожо, набша намаагаа гүбижэ байба. Үдэр ошохо бүри хүйтэржэ, шалбааг уһанай нюруу үдэшэ үглөөнь нимгэхэн мүльһөөр хушагдана. Үбһэ, таряа хуряалга һаяхан дүүрээд, тала нугаар, поли дээгүүр үхэр малнууд, хонин һүрэгүүд бэлшэжэ, хүсэ шадалаа нэмэжэ.

Талын дундуур годирон ошоһон Сулхара голой эрьедэ хэдэн гэр, малай байрануд холоһоо харагдана. Энэ хадаа Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой һаалиин гурбадахи фермын бууса гэнэшэ.

Эгээл энэ үедэ тус фермые даагшын урда нариихан тэгшэ бэетэй, урин илдам шарайтай залуухан басаган ерэжэ зогсобо.

— Колхозой правлени намай һаалишаар эльгээгээ,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

—Танай нэрэ обоггнай хэн бэ?—гэжэ фермые даагша наһажаал хүн асууха зуураа «ягаашье залуухан, харахада бэрхэгүй басаган даа» гээд, досоогоо бодоодхибо.

— Федорова.... Дуся,—гэжэ тэрэ басаган харюусаад, хэмшээрхэнһэн янзатайгаар нэмэбэ. — Евдокия Матвеевна....

— Правлениингээ, шэнэ нүхэдэйнгөө найдабари харюулхаб, — гээд сэдьхэлээ хүдэлэн, эршэмтэйгээр басаганай хэлэхэдэ, «шэнэ ерэһэн хүнүүд иимэрхүүгээр хэлэгшэ даа» гэжэ фермые даагша бодоод, тэрэндэ этигэнгүй байгаа һэн.

...Түрүүшын үдэр арбан нэгэн үнеэдые даажа абаад байхадаа «ажалаа яажа эмхидхэхэб, һү ехээр һаадаг болохын тула эгээн түрүүн юу хэхэб» гэжэ Дуся хүсэд мэдэхэгүй байгаа. Фермын һаалишадай олонхинь үнинэй энэ ажалда ябажа, баян дүй дүршэлтэй болонхой һэн. Тэдэнэрэй мэргэжэл, шадабарине туһалжа, сагта шудалжа, заабари, туһаламжыень хүсэн абажа, тэдэндэл адли һү һаадаг болохо гэжэ Дуся шиидэбэ. Тиимэ олон үнеэдые үдэртөө хоёр гурба дахин һааха, зүбөөр харууһалха, эдеэлүүлхэ гэшэ тиимэшье бэлэн байбагүй. Заримдаа зобохо, ядахашье, хүхихэ, баярлахашье ушарнууд залуу һаалишанай ажалда дайралдаба. Гэбэшье, дайралдаһан бэрхэшээлнүүдые зоригтой дабаа һэн.

Бүхы арга боломжонуудаа һайсар ашаглажа үзэөд, ажахын жэлэй хугасаа соо Евдокия Федоровна даажа байһан үнеэн бүриһөө 1290 литр һү һаахаб гэжэ уялга абаад, Надежда Братенькованые социалистическэ мүрысөөндэ уриба. Залуу һаалишанай иимэ үндэр уялга абаһандань һаалишадшье, фермые даагшашье хүсэд этигэбэгүй.

— Дусимнай ехэдүүлээ, үгэдөө хүрэжэ юм аа гү даа,—гэжэ мэтээр мүн лэ иимэнүү уялганууды абаһан бусад һаалишадай зариманиинь хөөрэлдэбэ.

— Мянгадаал һаагаа һаань һайн һэн,—гэлдэхэшье абиан дуулдаба.

— Хүсэһэндөөл хүрэхые оролдохоб. Хэрбээ мүнөө жэлдэ иимые һаагаагүй һаа, хойто жэл эрхэ бэшэ һаахаб, — гэжэ залуу һаалишан шиидэжэ һэн.

Дусиин зарим үнеэд энэ үедэ һүеэ татажа, шэргэжэ болоһо байба. Тиимэһээ биратай һүн һаагданагүй. Хуушанай һаалишад Дусида орходоо ехэ һү һаажа байбал үнэхөөрөөшье уялгаяа дүүргэхэгүйм гэшэ гү» гэжэ тэрэ зариимдаа бодолгото болодог һэн.

— Мэргэжэл шадабариинш багадана, тээд мэргэжэл гэшэ хэдэхэн үдэртэ эзэлдэгүй юм. Урмаа хухаланг ажаллаха ёһотойш,—гэжэ колхозой зоотехник Рещикова Дусяда хэлэбэ.

Дүршэл ехэтэй зоотехник Рещикова колхозой малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын, зоотехническэ наукын туйлалтануудые ажалда зүбөөр нэбтэрүүлхын тула нилээдгүй ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Урзаида жэлдэ колхоздо үнеэн бүриһөө оройдоо 506 литр һүн һаагдаһан байгаа. Зоотехнигэй оролдолгын ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ юумэн хэгдээ. Фермэ дээрэхи ажалай эмхидхэл шэнээр хаража үзэгдэжэ, малшадай хэһэн ажалай түлбэри үгэхэ шэнэ гурим зохёогдоһон байна. Эдэ хэмжээ-ябуулганууды бэелүүлхэнэй һүүлдэ һү һаалга нэмэжэ эхилээ һэн. Нёдондо үнеэн бүриһөө 940 литр һүн һаагдаа.

Залуу һаалишадта зоотехник саг үргэлжэлһэн туһаламжа үзүүлээ. Нэн түрүүн үнеэдээ һаахын урда дэлэнгынь бүлеэн уһаар угаагаад, хайшан гэжэ дэлэнгынь нидхэрхэб, яажа зүбөөр һаахаб гэжэ заажа үгэбэ.

Мүн үнеэдые эдеэлүүлхэ, харууһалха тухай тодорхойгоор хөөрэжэ ойлгуулба. Имагтал хуушанай һаалишадай, зоотехник Рещиковагай туһалбариин ашаар залуу һаалишанай ажал урагшатай ябажа эхилээ һэн.

Дуся Федорова эршэ зоригтой хүнүүдэй нэгэн юм. Нэгэ юумэ хэхэ гэжэ захалбал, тэрэнээ хүсэндэнь хүргэхэ гэжэ оролдодог. Залуу һаалишан нүхэдһөө урид ажалдаа ерэдэг, хамагһаа һүүлдэ гэртээ бусадаг һэн. Оилгогдоогүй асуудалнуудаа һаалишадшье, зоотехнигһээ һуража элирүүлдэг, түрүүшүүлэй дүй дүршэлөөр һонирходог, элдэб брошюра, ноюууды сүлөөтэй сагтаа уншадаг болобо.

Үдэр, һара ошохо бүри Дусиин мэргэжэл нэмэнэ, мүн ажалдаа зарим тэды амжалтануудые туйлана. Гэбэшье, үшөөл хуушанай һаалишадта хүрэнгүй, мүрысөөн Надя басаганиинь Дуситай адлишуу һү һаана.

...Үбэлэй янгинама хүйтэн. Газаа дошхон һалхин эшхэржэ, бордоһолон хүр саһа обоолно. Шэнээр заһагдажа түхеэрэгдэһэн типовой байра соо дулаан, сэбэр, наруул. Ханын хажуугаар ами амяараа уяатай үнеэд кормушкануудаа соохоо шэмэтэ тэжээл эдинэ, садаһаниинь хэбтээд хибэдһэжэ хибэнэ.

Уданшьегүй сагаахан халат үмдэнхэй һаалишад үнеэдээ һаажа эхилнэ. Залуу һаалишан Федорова үнеэдээ һубарюулаад, сагыень алдангүй һаадаг болонхой. Тиимэһээ үнеэд өөһэд өөһэдынгөө ээлжээ хүлеэжэ, һү үгэхэгүй гэнэгүй.

— Малаагшан, ямаршье һаймши даа, мүнөөдэр байха һүеэ нэмээбэш,—гэжэ һарагар эбэрнүүдтэй нютагай үүлтэрэй залуухан үнеэнэй хүзүүень эльбэн Дуся хэлэнэ. Тэрэнь урдаһаань хараад ойлгоһон юумэдэл аргааханаар мөөрөөд абана. Үнеэдэлнэ абари зангыень, хэды шэнээн һү гарадагыень, бэеынь томо багые, ямар тэжээл дуратай эдидэгыень хараалсажа, һаалишан Федорова тэжээл үгэдэг. Игэжэ үнеэдые эдеэлүүлхэдэ һүеэ нэмэдэг юм. Һая түгэлһэн үнеэдтэ һүеэ нэмэхэ бүрине тэжээлынь нэмэдэг хэмжээнүүдые дабхарлажа, һүеэ татаһан үнеэдтэ хуушанай нормоор тэжээл үгтэнэ.

Тиимэһээ Дуся малаагша үнеэндээ шэмэтэй зөөлэрүүлэгдэһэн концентрат, кукурузын набшаһа үшөө нэмэбэ. Мүн бусадшье һүеэ нэмэһэн һүнүүдтэ үбһэ тэжээл үгтэбэ. Игэжэ үбэлэй һаранууда үнеэдэйнгээ һүеэ нэмэжэ байхада залуу басаганай зурхэн баяраар дүүрэжэ, үшөөл оролдожо, хүдэлхэ хүсэл түрэжэ байгаа һэн.

Фермэ дээрэхи ажалай зүбөөр эмхидхэгдэһэнэй, зоотехническэ заабаринуудые нариинаар сахиһанай ашаар фермын һаалишад бүхы һаагдаха һэн түсэбөө 30 гаран процентынь үбэлэй һарануудта һаагаа һэн.

Май һараһаа эхилэн фермын мал зунай бэлшээридэ гаргагдаба. Түгнэ голой шадар зуһажа байхадаа эрхим адуулгашан Дорофей Иванов нүхэдтэеэ хамта үнеэдээ түхеэрэн сүүдэрдэ адуулжа эхилбэ. Тэдэнэр бэлшээриингээ газарнуудые хэһэг хэһэгээр таһалаад, нэлгэжэ байжа адуулаа. Игэжэ адуулхада бэлшээриин ногоон түргэнөөр һайжардаг, үнеэдынь хараа байса һүеэ нэмэдэг байба. Урдандаа һаалишадай ашаар һүнэ ехэр һаагдадаг гэжэ хэлсэдэг, мал адуулгашанай ажал тоогдодоггүй һэн. Энээнэй тон буруу байһыень хэлсэжэ үзөөд, колхозой правлени, парторганизаци адуулгашадые урмашуулхын тула ажалай нэмэлтэ түлбэри хараалба. Тэрэ гэһээр түсэбһөө гадуур һаагдаһан һүнэй 3—5 процентнь адуулгашадта үгтэдэг болоо һэн.

Зунай һаранууда үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һаахын түлөө һаалишадай дунда мүрысөөн дэлгэрбэ. Түрүүшээр июнь һара соо бүриһөө ногоон мүушаг байбашье, нэгэ үнееһээ 8—10 литр һү Дуся һаадаг байгаа. Үглөөнинь 4 часта һаагдаһан үнеэд үдын халуун болотор бэлшээгдэжэ, хэдэн часта тииргүүлэгдэнэ. Һаалишад үдэрынь үбһэ уршадаг гаража туһалалсаад, үдэшын һара орохо багаар үнеэдэ хоёрдохёо һаана. Һүүлээрнь һүнийн һэрүүндэ үнеэдынь садатараа бэлшээгдэнэ. Мүн ногоон тэжээл нэмээжэ үгтэнэ.

Залуу һаалишад Дуся Надя хоёр ажахын жэлэй эхинһээ хэншиншье хэн гэшүүгэй урда хойноо оролсохо байгаад мүрысөө. Эдэнэр үдэртөө үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү болоо.

Октябрь һарын түрүүшы[...] үдэр Сулхарай фермын хэд үнеэд[...] гөө байрада ороод түхинжэ[...] лайгаа үбэлжэхэ байрада[...] ба. Фермын дэргэдэ томо том[...] нууд болонхой. Үбэлдөө бар[...] рэхэ үбһэ тэжээл бэлдэгдэн[...] лос дараганхай.

Үдэшын 8 час. Фермын һа[...] үнеэдээ һаажа дүүргээд, ул[...] ландаа сугларба. Улаан бул[...] һайханаар шэмэглэгдэнхэй. [...] надань Улаан туг, ВЛКСМ-э[...] мой дамжуулгын вымпел [...] радиоприёмник толхоогдонхо[...] нууд дээрэ шэнэ газетэнүүд, ж[...] нууд дэлгээгдэнхэй.

Фермые даагша нүхэр [...] 1956 оной ажахын жэлэй [...] тушаа элидхэл хэжэ зуураа [...] һаалишадай ажал дээрэнь [...]

Ажахын жэл соо Евдокия [...] рова үнеэн бүриһөө 1818 ли[...] дежда Братенькова — 1600 [...] һаагаа, — гэжэ Ефимовой [...] Надя дуулмасаараа «һиишэ[...] шабаб, тээд ажахын шэнэ жэ[...] туугаар лэ тэмсэхэ болоо[...] Дусиин гарые шангаар адха[...]

— Хайшаншье гээ һаа, [...] уялгаяа дүүргэбэл, — гэжэ [...] шан Федорова омогорхон ха[...] һэн.

Тус фермын һаалишад А. К[...] кина, А. Кузнецова, Л. Ф[...] гэгшэд мүн лэ ехэ амжалта т[...] Энэ фермынхид хамта дээрэ[...] бүриһөө 1605 литр һү һаагаа[...]

Игэжэ залуу һаалишад Е[...] Федорова, Надежда Братен[...] һаалга эрид дээшэлүүлхын т[...] циалистическэ мүрысөөндэ [...] далсажа, 1956 оной ажахы[...] горьтойхон амжалта туйла[...] хын шэнэ жэлдэ үнеэн бүр[...] литр һү һаахын түлөө т[...] үдэрһөө эхилжэ, мүрысөө[...]

А. БАД[...]
Т. ГАРМ[...]

...алажал хүгжөөлгэдэ комсомолой ...үргэдэг үүргые улам дээшэлүүлхэ

(ВЛКСМ-эй обкомой III пленумһээ)

...СМ-эй Бурят-Монголой об... комитедэй ээлжээтэ III пле... ...тябрийн 17—18-да боложо ... Пленумдэ хабаадагшад ... үбэлжэлгэ үнгэргэхэ, мал... ...а бүри ехэ ашаг шэмэ абадаг ...хэрэгтэ комсомольско органи... ...удай дүүргэхэ зорилгонууд, ...лууушуулай ба студентнүүдэй ...иканска фестиваль үнгэргэл... ...омсомольско организацинуу... ...абаадалсаха тухай» асуудал... зүбшэн хэлсээ.

...эхи асуудалаар ВЛКСМ-эй ... секретарь нүхэр Заиграев ... хэбэ.

...ПСС-эй XX съездын түүхэтэ ...эринүүдээр зоригжоһон ...икын комсомолецууд болон ...ул ехэхэн үүсхэл оролдолго... ажаллажа байна,—гэжэ ...э тэмдэглээ. Хүдөө ажа... гол һалбари болохо мал... олохон аймагуудай комсо... организацинууд анхаралаа ...андуулдаг болонхой. Нёдон... энэ жэлдэ хэдэн зуугаад ...олецууд ба залуушуул мал... саг үргэлжэ хүдэлмэрил... ...гээгдээ һэн. Энэ асуудалаар ...-эй Хориин, Прибайкальска, ... болон бусад айкомууд хүдэлмэри хээ. Мүнөө кол... фермэ, отарануудта 2600 комсомолецууд гэхэ гү, али ...удтахи комсомольско органи... ...удай 60 шахуу процентнь ...ка байнхай.

Малажалда комсомолецуудай ... ошоһон ушар комсомоле... ...алуушуулай 74 МТФ, отара... эмхидхэхэ арга олгоо,—гэ... ...дхэлшэ хэлэбэ.

...омолецууд-залуушуулай фер... ...эй хоорондо дэлгэрһэн мүры... Прибайкальска аймагай Хру... ...нэрэмжэтэ колхозой комсомо... ...залуушуул түрүү һуури ... ВЛКСМ-эй обкомой ба ...икын хүдөө ажахын мини... ...ын дамжуулгын Улаан туг ... Энэ фермынхид һаамхай ...бүриһөө дунда жэшээгээр 2 шахуу литр һү һаагаа. Тус ... «Заветы Ильича», Зэдын ... Кировэй нэрэмжэтэ колхо... залуу һаалишад үнеэдһээ һү ...а нилээд нэмээгээ.

...КСМ-эй Түнхэнэй, Яруунын, ... Курумканай айкомууд нии... малда бардам хүрэхэ тэжээл ...хэ, малай байра заһабарил... ...эртэ эдэбхитэйгээр хабаадал... Сэлэнгын аймагай Тельманэй ...этэ колхоздохи комсомоле... ...олон залуушуул үүлтэртэ фер... ...алишан Л. Бадмаевагай дүй ... тухайгаа хэлэхэдэнь пле... хабаадагшад ехэтэ һонирхон ... «Манай фермынхид,—гэжэ ...маева хэлэбэ, — ажахын үн... ...э жэлдэ һаамхай үнеэн бүри... ...30 литр һү һаажа абаа. Өөһэ... хүсөөр 300 центнер үбһэ бэл... ...үнөө ногоон солоомо суглуул... ...рилөөбди. Малайнгаа байра... һаһал өөһэдөө заһабарилаа...

...ажал хүгжөөхэ асуудалаар комсомольско организацинуудай, ВЛКСМ-эй айкомуудай ба областной комитедэй ябуулдаг хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд элишэлэн шүүмжэлбэ.

ВЛКСМ-эй обком, тэрэнэй бюро комсомолецуудай гаргаһан үүсхэлые дэмжэхэ, олоной дунда дэлгэрүүлхэ оролдолго багаар гаргана. Өөһэдын хүсөөр модо бэлдэжэ, культбазануудай байшангуудые бариха гэжэ Закаменай комсомолецуудай үүсхэл гаргаһыень мүнөөл, энэ пленум дээрэ мэдэбэб,—гэжэ ВЛКСМ-эй Зэдын айкомой секретарь нүхэр Морохоев хэлэбэ.. Заиграйн аймагай комсомолецууд таряалан, сабшалан ба бэлшээри уһалха хуушан һубагуудые заһабарилха, шэнээр бариха гэһэн һайшаалтай үүсхэл гаргажа, ехэ юумэ хэһэн байна. Манай республикын байгаалиин эрхэ байдалда энэ үүсхэлэй тон ехэ удхашанартай байһаниинь мэдээжэ. Гэбэшье, энээниие бусад аймагуудта дэлгэрүүлхэ, комсомолецууд-залуушуулые элсүүлхэ талаар ВЛКСМ-эй обком юушье хээгүй.

Залуу малшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе комсомолой обком, олохон айкомууд һулаар хүтэлбэрилнэ гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Энэ асуудалаар нүхэд Бадмаев, Нагаев, Морохоев үгэ хэлээ.

— Түрүү колхозууд, фермэнүүдтэ экскурси эмхидхэхэ, эрхим һаалишадай, хонишодой дүй дүршэл тухай лекци, элидхэл, хөөрэлдөө хүүлдэг болохо хэрэгтэй байгаа.

Үгэ хэлэгшэд малшадай культурна эрилтые хангаха асуудалда ехэхэн анхарал хандуулба. Олохон фермэ, отарануудтахи малшадай гэр байрануудынь задагай байһаар, тэндэнь сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ хэрэгсэлнүүд хомор байна. Эдэ бүгэдые хаража, мэдэжэ байбашье, Зэдын, Иволгын, Яруунын болон бусад хэдэн аймагуудай комсомольско организацинууд хэмжээ абанагүй.

Пленумдэ хабаадагшад «Бурят-Монголой комсомолец» газетын редакциие зүбөөр шүүмжэлээ. Газетын хуудаһануудта колхозуудай комсомольско организацинуудай хүдэлмэри багаар харуулагдана, түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай биратай юумэ бэшэгдэнэгүй гэбэ.

Хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, амжалта туйлахын тула мүрысэе гэһэн Якутска АССР-эй комсомолецууд, залуушуулай уряае пленумдэ хабаадагшад хүндэтэй дээрэ хүлеэн абаа.

«Залуушуулай ба студентнүүдэй республиканска фестиваль үнгэргэлгэдэ комсомольско организацинуудай хабаадалсаха тухай» гэһэн хоёрдохи асуудалаар ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Бутуханов элидхэл хэбэ.

ВЛКСМ-эй обкомой пленумдэ КПСС-эй обкомой секретарьнар нүхэд В. И. Дубровский, Ц. О. Очиров хабаадалсаа.

Манай түрүүшүүл

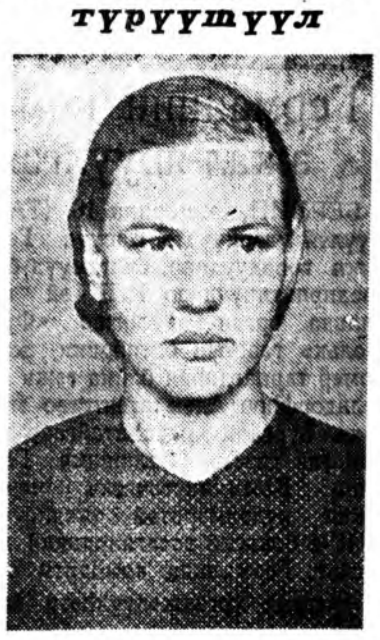

Улан-Удын мяха-консервын комбинат үйлэдбэриингөө 9 һарын даалгабарие амжалтатайгаар дүүргээ. Мүнөө комбинадай хүдэлмэришэдэй дунда Агуухэ Октябриин һайндэрэй урда тээхи социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мал үүсэлдэг цехын хүдэлмэришэн Валентина Алексеевна Бурлакова тэрэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсажа, халаанайнгаа даалгабарие 150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. А. Бурлакова.

А. Мантаевай фото.

ОТАРЫНХИД ҮБЭЛДЭ БЭЛЭН

Ториин аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Дулма Ажитова хори гаран жэл малажалда хүдэлнэ. Энэ хугасаа соо баян дүй дүршэлтэй боложо, ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, жэлһээ жэлдэ амжалтануудые туйлана. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 82 хурьга абажа түлжүүлээ. Отарадань хонин бүриһөө дунда жэшээгээр 2,2 килограмм нооһон хайшалагдаа.

Д. Ажитовагай даадаг отарынхид мүнөө жэлэй үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхын тула бэлдэжэ байна. Эндэ 340 хурьгалха хонид бии. Тэдэнь дундаһаа дээшэ шадалтай, бултадаа искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ.

Нёдондо жэлэйхиһээ нилээд ехэ, һайн шанартай 6 һүри үбһэтэй, тэдэнь тус тустаа 35—40 центнер болохо юм. Энээнһээ гадна, дүүрэн хүрэхэ зелёнко, солоомо бэлдэгдэнхэй.

Мүн хонидой, хурьгадай байранууд шэбхэһээ сэбэрлэгдэжэ, заһабарилагдажа дулаалагданхай.

Тиимэһээ эдэ отарынхид үбэлэйнгөө түлнүүдые гээлтэ хоролтогүйгөөр абажа тэжээхэ дүүрэн арга боломжотой.

А. Семенов,
С. Табдаев.

Театральна шэнэ жэлэй сезон нээлгэдэ зорюулагдана

Шэнэ амжалта туйлахын түлөө

Н. А. Римский-Корсаковай «Снегурочка» гэжэ гайхамшаг оперо табилгаар театрымнай мүнөө жэлэй сезон нээгдэбэ. Тэрэшэлэн Гуногой «Фауст» гэжэ оперо табигдаха юм. Дж. Родариин зохёолоор табигдаһан «Чипполинын уршагта ябадалнууд» гэжэ балет 1956 оной туршада харуулагдаха.

Гуногой «Ромео ба Джульетта» гэжэ оперые 1957 оной эхин багаар табиха бэлэдхэл хэжэ захалхамнай. Бүхы дэлхэй дээрэ суута болоһон энэ оперые манай республикын ажалшад түрүүшынхеэ шагнахань гээшэ.

Бүхы түрүү хүн түрэлтэн дэлхэйн түүхэдэхи агууехэ событи—Октябрьска социалистическэ революциин болоһонһоо хойшо 40 жэлэй алдарта ойе ерэхэ 1957 ондо тэмдэглэхэ байна. Искусствын болон литературын хүдэлмэрилэгшэд бүхы советскэ арадтаяа хамта энэ агуухэ һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтахаар бэлдэжэ эхилээ. Мүн манай театрын хүдэлмэрилэгшэд «Гансаардалга» гэжэ Н. Виртын романай үндэһөөр бэшэгдэһэн либреттээр, Т. Хренниковэй «Шуурган соогуур» гэдэг оперые 1957 оной ноябриин 7-ной угтамжа болгон табихаар хараална.

Национальна репертуараа баяжуулга—театрымнай бэелүүлхэ тон шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Иимэ зорилго БМАССР-эй уранзохёолшодой болон композиторнуудай союзуудай, Культурын министерствын урда мүн лэ табигдана.

Манай композиторнууд, уранзохёолшод энэ асуудалаар эды тэды юумэ хэжэ байна: үнгэрһэн сагай ба мүнөөнэй ажабайдал харуулһан зохёолнуудые бэшэжэ эхилээ. Жэшээнь, композитор Б. Ямпилов «Жаргал» гэжэ хүгжэмтэ комеди бэшэжэ байна. Энээнэйнь либреттые БМАССР-эй габьяата артист Арсаланов зохёогоо. Тус комеди театрымнай мүнөө жэлэй репертуарта оронхой. Тэрэшэлэн нүхэр Ямпилов «Һайхан дүүхэй Ангар» гэжэ шэнэ баледэй хүгжэмые бэшэнэ. Либреттыень РСФСР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша Н. Балдано бэшэжэ байнхай. Энэ 1957 оной эсэс багта дүүргэгдэхэ зэргэтэй.

БМАССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша композитор Ж. Батуев «Инаг дуранай нэрэ хүндэдэ» гэжэ баледэй хүгжэм найруулан бэшэжэ байна. Тус зохёолой либреттые БМАССР-эй габьяата артист Һасаран Линховоин, театрын главна балетмейстер М. Заславский бэлдэнэ. Баледэй нэгэдэхи актын хүгжэмые театртаа һаяхан шагнажа үзөөбди. Хүгжэм ба либреттын талаар хэдэ хэдэн ажаглалта хэгдээ һэн. Тэрэниие ёһотой һайнаар зохёохын тула ороной суута композиторнуудһаа зүбшэл абахаяа нүхэр Батуев Москва ороо.

Партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын тула тэмсэжэ байгаа республикын ажалшадай габьяата хэрэгүүдые магтан алдаршуулха гээшэ искусствын ба литературын хүдэлмэрилэгшэдэй хүндэтэ зорилго болоно. Уранзохёолшо А. Бальбуров «Табан хуһанай дэргэдэ» («У пяти берез») гэжэ либреттэ бэшэжэ байна. Тэрээн соонь ажал хүдэлмэреэрээ суурхаһан хонишод тухай хэлэгдэнэ. Композитор Д. Аюшеев энээндэнь хүгжэм зохёожо байнхай.

Драматург Н. Балдано «Диилдэшэгүй хэрэм» гэжэ оперын либреттэ бэшэжэ дүүргээ. Энэ зохёолыень Культурын министерствын уранһайханай совет зүбшэн хэлсэжэ, хэдэ хэдэн ажаглалта хэһэн байха юм. Соведэй ажаглалтануудые хараадаа абажа, либреттээ һаяар дүүргэхэ аабза гэжэ автортань найдагдана.

Тэрэшэлэн олонхи нүхэд драмын ба оперын ондоошье зохёолнуудые бэшэжэ байдаг. Оперын болон драмын зохёолнуудые олон болгожо, репертуараа баяжуулха зорилгын эхин алхамууд хэгдэжэ байна. Манай театрын зорилго юуб гэхэдэ, шэнэ шэнэ зохёол сценэ дээрэ гаргалга түргэдхэхэ, энэ хэрэгээ шадамараар эмхидхэхэ, авторнуудта али болохо туһаламжа үзүүлхэ шухала. Энэ орёошог, харюусалгатай хэрэгтэмнай туһалхаар тусхай литературна хүдэлмэрилэгшэ культурын министерстводэ бии байгаа һаань һайн бэлэй. Тиимэ хүдэлмэрилэгшэ бии һаа, уранзохёолшодой, композиторнуудай, артистнуудай хүдэлмэриие тааралдуулан эмхидхэхэ байгаа бшуу.

Энэ жэлэй сезон соо манай театрта ажаллахаяа һайн мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэд ерээ. Ехэ дүй дүршэлтэй Владимир Петрович Карпов театрымнай главна дирижер, уранһайханай хүтэлбэрилэгшэ болохоёо ерэбэ. Энэ нүхэр Узбекистанай оперо ба баледэй театрын главна дирижёроор хүдэлмэрилдэг байһан юм. Мүн бэрхэ дуушад А. Н. Балаян, В. П. Волков, Ю. Ц. Мельцер ба бусад манай театрта хүдэлмэрилхэнь.

Театрымнай оркестртэ шэнэ хүгжэмшэд нэмээ. Тэдэнэй тоодо нэгэдэхи зэргын скрипкэшэн концертмейстер Ч. К. Калыш, валторнист Завизалов, тромбонист Кабанов, хоёрдохи зэргын скрипкэшэн концертмейстер Рындла болон бусад бии.

Баледэй долоон залуу артистнар Ленинградай хореографическа һургуули дүүргэжэ ерээд, театртаа хүдэлмэрилжэ эхилээ. Мүн оперын режиссёр нүхэр Кимов уригдажа ерэнхэй.

Манай артистнарай шэнэ сезондо һайнаар бэлдэжэ, оролдолго гаргаһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Мүнөө табигдахаяа байһан оперонууд, баледүүдтэ наадаха рольнуудаа улам һайн болгохоһоо гадна, тэдэнэр шэнэ зүжэгүүдтэ наадахаар бэлдэжэ байнад. БМАССР-эй арадай артист Һ. Линховоин Массенэйн «Вертер», Хренниковэй «Шуурган соогуур» гэжэ оперонуудай гол рольнуудые наадаха юм. РСФСР-эй габьяата артистка Н. К. Петрова «Снегурочка» гэжэ оперодо Снегурочкын, «Ромео ба Джульетта» гэжэ оперодо Джульеттын рольнуудые наадахань. БМАССР-эй арадай артист Б. М. Балдаков «Снегурочка» оперодохи Мороз үбгэжөөлэй, мүн «Фаустдахи» Мефистофелиин рольнуудые наадаха байна. РСФСР-эй габьяата артистка Л. П. Сахьянова нойрсожо байһан һайхан хүүгэнэй роль наадаха түсэбтэй.

Коммунистическэ общество байгуулжа байгаа баатар зоригто советскэ хүнүүдтэ гоё һайхан зүжэгүүдые харуулжа, эршэ зоригынь бадаруулха зорилго театрын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдана. Манай театрын хүдэлмэрилэгшэд энэ ехэ зорилгоёо нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэнь дамжаггүй.

Г. Цыдынжапов, СССР-эй арадай артист.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: оперо ба баледэй театрта түрүүшынхеэ табигдаһан «Снегурочка» гэжэ Римский-Корсаковай опероһоо нэгэ үзэгдэл харуулагдана. **С. Доржиевай** фото.

„Бурят-Монголой комсомолец" газетын оршуулга тухай

...оршуулда зорюулагдаһан ...-Монгольский комсомолец» ... ородһоо бурят-монгол хэлэн ... оршуулагдан гаргагдадаг юм. ... ушарһаа газетэдэ толилог... материал бүхэн зүбөөр аад, ... хүнэй тоб байса ойлгохоор ...агдаһан байха зэргэтэй.

...ор, оршуулагдаһан газетэ ... уншахада, ород хэлэн дээрэ ...һэн номергүйгөөр тэрэниие ... ушарта ойлгохын аргагүй ...нь харатайл юм.

...эй зан ябадалай принципүүд ... ёһо гуримууд ниитын ба ху... ...ажабайдалда нэгэн адли байха ... гэжэ Коммунистическэ парти ... Советскэ правительствомнай ...ог». «Советскэ гэр бүлые бур... ... гэр бүлэһөө илгаруулдаг ...амган хоёрой адли тэгшэ эрхэ ... үшөө нэгэ гайхалтай(?) шэн...ар гээшэ» (газетын 109-дэхи ...оо). Эгээл энэ мэтын мэдүү...дые уншахадаа бурят-монгол ...то мэдэхэгүй хари хүн (ино...) словарь хэрэглэжэ, энэ ор... хээ ха гээд һанахаар болоно.

... «хүнэй зан ябадалай прин...» гэжэ ямаршье бурядта хэ...дамнай, юун тухайда хэлэ... ...даб гэһээр ойлгоодхихогүй ... Бурят зон тиигэжэ хэлэдэггүй ... «Коммунистическая партия и ...кое правительство считают, ...нципы и нормы поведения че... в общественной и личной ...едины» гэһэн ород мэдүүлэ... Олониитын дундашье, мүн ...ашье ябахадаа хүнэй сахиха ... нэгэн адли байха ёһотой гэжэ ...истическэ парти, Советскэ ...льство тоолодог» гэжэ ор... ...хада хүнүүдтэ ойлгосотой ...эн гээд һанагдана.

...үгөөдэ жэшээешье абажа ... «Советскэ гэр бүлые буржуазна гэр бүлэһөө илгаруулдаг үбгэ һамган хоёрой адли тэгшэ эрхэ хадаа үшөө гайхалтай шэнжэ шанар гээшэ» гэхэдэ, энээниие хэн бурят ойгохоб? Ород мэдүүлэл доторхи үгэ бүхэн эндэ бурят болгогдон, дутуу ядуу оршуулагдаад лэ, харин мэдүүлэлынь бүхы дээрээ бурят янзаар найруулагдангүй орхигдошонхой. Теэд, ород бурят хэлэн хоёрой дотоодын ёһо гурим аб адли байдаг бэшэ ха юм. Мэдүүлэл соохи ород үгэнүүдые бултыеншье оршуулаад, харин үгүүлэлээ бурядаар найруулжа хүсэд шадаагүй һаамнай, ойлгосотой оршуулга боложо үгэхэгүйнь элитэ. Тиимэһээ, дээрэ хэлэгдэгшые иигээд оршуулбал дээрэ гэжэ һанагдана: «Буржуазна бүлэһөө советскэ бүлын онсо илгаань юуб гэхэдэ, советскэ бүлэ дотор үбгэ һамган хоёр адли тэгшэ эрхэтэй байдаг».

Бурят-монгол хэлэ бэшэгэй ёһо гуримда тад гажуу, тон таарамжагүй иимэ оршуулга газетын гансахан энэ номерто тушаан боложо гаршоо гү? Тиимэ бэшэ байна. Ехэнхидээ ородыень дахуулжа оршуулһан, удхыеншье хазагайруулһан баримтанууд «Бурят-Монголой комсомолец» газетын номер бүхэндэ шахуу үзэгдэдэг болонхой.

«Пасынки» гэһэн гаршагтай статья газетын 111-дэхи номерто толилогдоһон юм. Тэрэнь гаршагһаа эхилээд, түгэсхэлдөө хүрэтэр муугаар, харюусалгагүйгөөр оршуулагдаһан байба. Жэшээнь, «...третья смена здесь не предусмотрена графиком и существует «неофициально» гэһэн ород мэдүүлэл: «эндэ гурбадахи халаан графигаар хараалагдаһан хадаал «ёһо дүүргэжэ» байдаг» гээд тад буруу оршуулагданхай. ПВЗ-гэй паровоз-хабсаралгын цехтэхи олохон залуу хүдэлмэришэдэй ажалаар хүсэд хангагдадаггүй тухайда, тэдэнэй газаашалагдадаг тухайда статья соонь хэлэгдэнэ. «Пасынки» гэһэн гаршаг «Анхарал хэрэгтэй» гээд угаа юрэнхыгөөр, тад буруугаар оршуулагдаа. «Газаашалуулагшад» гээд оршуулаа хада удхаараа таараха байгаа.

Энэ статья доторһоо баһа ондоо нэгэ жэшээ абаябди. «Перепалка заканчивается тем, что токарь передает соседу по станку свою «долю» болтов и уходит спать... домой» гэһэн мэдүүлэлые бурят-монгол хэлэн дээрэ иигэжэ уншанабди: «Тиин токарь хажуудаа хүдэлдэг нүхэртөө өөртөө абаһан болтынуудай «зарим хубииень» үгөөд лэ хөөрэлдөөниинь дүүрэдэг юм». Иимэ оршуулгые хүн яагаад ойлгохоб. «Болтынуудые» хэндэ абаһан тухай хэлэгдэнэ гээшэб? «Нүхэртөө» гү, али «өөртөө» гү? «Перепалка» (хэрүүл туусалдаан) гэһэн үгэ яахадаа миин «беседа» («хөөрэлдөөн») гээд оршуулагдаба гээшэб? Энэ мэдүүлэл юрэнхы дээрээ буруугаар оршуулагдаһан, ахир муугаар найруулагдаһан байна.

«Кто ищет — находит» гэһэн гаршагтай материал газетын 35-дахи номерто толилогдоһон байгаа. Энэ гаршаг «бэдэрэлгэ хэһэн хүн лэ олодог гээшэ» гээд ородыень дахуулаад оршуулагдашоо. Теэд арадай аман зохёолһоо, оньһон таабариһаа, дуу домогһоо абтаһан үгэнүүдээр ород хэлэн угаа баян ха юм. Мүн манай бурят-монгол хэлыешье абажа үзэбэл, тиимэ үгэнүүд үсөөн бэшэ байха. Тиин «кто ищет—находит» гэһые «ябаһан хүн яһа зууха» гээд оршуулаа һаа, удханшье гараха, ойлгосотойшье болохо һэн.

Энэ статьягай оршуулга тухайда үшөө хэдэн үгэ хэлэхэ хэрэгтэй болоно. Юуб гэхэдэ, «Бэдэрэлгэ хэһэн хүн лэ олодог гээшэ» гэһэн статья юрэнхыдөө ахир муугаар оршуулагданхай. Жэшээнь, «...стучали молотки» — «балтын абяан соностоно» гэхын орондо «балтанууд тобордог байба», «...в недоумении пожал плечами» — «...гайхаһандаа мүрөө хабшаба» гэхын орондо, «ойлгожо ядаһан хэбэртэйгээр далаа хабшана» гэхэ мэтээр оршуулагдаһан байна.

Оригинал (оршуулагдаха материал) дотор хэлэгдэһые хазагайруулангүйгөөр, байһан соонь, үндэһэн хэлэн дээрээ ойлгосотойгоор аад, тон зүбөөр найруулан оршуулха гэһэн эрилтын табигдадагые оршуулагша бүхэн һайн мэдэхэ зэргэтэй.

Теэд, энэ эрилтые «Бурят-Монголой комсомолец» газетын оршуулгашад тооногүй гэхээр болоно. Яахадааб гэхэдэ, ород оригинал дотор оройдоо хэлэгдээгүй юумые, таамагаар, һанаанһаа абаад,нэмээдэгшье ушар эндэ үзэгдэнэ. Дээрэ хэлэгдэһэн статьяе («бэдэрэлгэ хэһэн хүн лэ олодог гээшэ(!)») абажа үзэебди. Оршуулагшын һанаанһаа абаад нэмээһэн хэдэн баримтанууд дайралдаба. Жэшээнь, «һанаата болон байтараа эшхэржэрхёод, нэгэ хүл дээрэ эрьелдэбэ», «ши Володя февраль соо 2 һарын нормо дүүргэһэн байнаш» гэхэ мэтэ мэдүүлэлнүүд ород оригинал соо огто байгаагүй аад, харин хаанаһаашьеб, оршуулга соонь бии болошоно.

Үшөө нэгэ иимэ баримта тухайда хэлэнгүйгөөр гаража болохогүй байна. «Обмен комсомольских документов — не простое дело» (газетын 35-дахи номер) — «комсомольско документнүүдые һэлгэхэ гээшэ юрын хэрэг бэшэ» гэһэн найруулгынгаа талаар бэлэхэн мэдүүлэл «комсомольско документые һэлгэлгэ үргэлжэлһөөр» гээд хазагайруулан оршуулагдаһан байба.

Саашань хараад үзэе. «Каждый вечер в клубе можно видеть группу молодых людей под хмельком... как ни странно, но тон в рабочем клубе задают они» гээд энэ статья дотор хэлэгдэнэ. Энээнэй ямараар оршуулагдаһые хараад үзэебди: «Үдэшэ бүри клуб соо һогтуу бүлэг хүнүүдые хаража болохо юм. Хүдэлмэришэнэй клубта комсомолецууд бэшэ, харин тэдэ хулигаанууд эхин түрүүндэ харагдадаг». Энэнь юун оршуулга гээшэб? Ород дээрэхиһээ удхань тад ондоо болгогдонхой байна. бшуу. Энэ мэдүүлэл соо «комсомолецууд», «хулигаануудшье» гэһэн үгэнүүд үгы ха юм.

Газетын оршуулгада иимэ алдуунууд гаргагдахаһаа гадна, мүн ехэнхидээ оршуулгынь найруулга мохоо молхи, уншахада ойлгосогүй байна.

Нэгэ мэдүүлэл абаад үзэе. «Нүхэр Санданов, танай абяагүй байлга шүүмжэлэлые хабшаһан тухай хэлэнэ бэшэ гү?» (газетын 78-дахи номер). Ямар бурят иигэжэ хэлэдэг юм? Үндэһэн хэлээ һайн мэдэхэ хүн бүхэн иигээд лэ хэлэхэ, бэшэхэшье байха: «Анир гарангүй байхадаа, нүхэр Сандаков, шүүмжэлэл хабшаа бэшэ гүт?» гээд асууха ха юм.

Ехэнхи оршуулгынь ойлгосогүй, уншахада бэрхэтэй байдагайнь шалтагаануудай нэгэн юуб гэхэдэ, олонхи мэдүүлэл доторнь үгэнүүдэй һуури алдагданхай байдаг. Энээн тухайда нэгэ жэшээ харуулая. «Минии Советскэ Союзда айлшалалгые... бирманскэ арад хэзээдэшье мартахагүй» (газетын 35-дахи номер) гээд оршуулагданхай байна. Теэд «Минии Советскэ Союз» юм гү, али «минии айлшалалга» юм гү? ойлгохын аргагүй. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, мэдүүлэл дотор үгэнүүдэй һуурияа зүбөөр олоогүй ушарһаа удхань балар, ойлгосогүй байхаһаа гадна, мүн хазагайруулагдаһан байна бшуу. «Советскэ Союзда айлшалһыемни бирманскэ арад зон хэзээдэшье мартахагүй» — гээд оршуулаа һаа, хүн ойлгохол байха. Тиихэдэ бурят-монгол хэлэн дээрэ «минии», «шинии» гэхэ мэтэ түлөөнэй нэрэнүүдые «мни», «шни» гэһэн үгын залгалтаар һэлгэжэ боломоор байдаг. Жэшээнь, «минии айлшалһые»—«айлшалһыемни», «шинии ошоһые»—«ошоһыешни» гээд хуряангыгаар хэлэхэдэ болохо ха юм. Иигээд бэшэхэдэшье тааруу байдаг.

Гадна, ород хэлэн дээрэ олоной тоодо хэлэгдэһэн юумэнэй нэрэнүүдые бурят-монгол хэлэн дээрэ оршуулхадаа заатагүй олоной тоодо табиһанай үлүү гэжэ һанахаар байдаг. Жэшээнь, «хүдэлмэринүүд» («работы»), «эдеэ хоолнууд» («продукты питания»), «байра байдалнууд» («помещения») гээд бурят зон хэлэдэг бэшэ, харин «хүдэлмэри», «эдеэ хоол», «байра байдал» гээд лэ нэгэнэй тоодо хэлэдэг, тиигэжэ оршуулхашье хэрэгтэй. Зүгөөр, ородоо дахуулһан оршуулгын дутагдал энэ газетэдэ мүн лэ үзэгдэдэг байна.

Хэрбээ юумэнэй нэрын урда тээ тоогой байгаа һаань, юумэнэй нэрые нэгэнэй тоодо бэшэхэ гэһэн дүрим бии ха юм. Жэшээнь, «100 үхэрнүүд» гэхэ бэшэ, харин «100 үхэр», «10 хүнүүд» гэхэ бэшэ, «10 хүн» гэжэ хэлэхэ, тиигэжэ оршуулха зэргэтэйбди. Теэд, энэ дүримые газетын оршуулгашад ехэнхидээ хэрэгсээнэгүй. Тэрээнһээ шалтагаалан найруулгань мохоо молхи, орёо тойруу болодог.

Терминые зүбөөр хэрэглэхэ ябадалда нүхэр Ц. Цыдендамбаевай терминологическа словарь ехэхэн туһа боложо үгэдэг байһаниинь, оршуулгашадай ажалые нилээд хүнгэдхэһэниинь мэдээжэ. Гэбэшье, «Бурят-Монголой комсомолец» газетын оршуулгашад терминүүдые зүбөөр хэрэглэхэ асуудалда һаналаа табидаггүй байна. Бурят-монгол хэлэн дээрэ ямаршье түбэггүй оршуулагдамаар үгэнүүдые оршуулангүй, байһан хэбээрнь орхижорхидог ушар үзэгдэнэ. Жэшээнь, «полеводческо бригада», «территори», «вузууд», «выпускнигууд» гэхэ мэтэ хэдэн олон үгэ энэ газетэдэ оршуулагдадаггүй.

Үндэһэн хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг газетэеэ алдуугүйгөөр, уншагшадта ойлгосотой байхаар гаргажа шадаагүй һаа, илангаяа хүдөөгэй залуушуулай дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ хүдэлмэриие эрид һайжаруулжа бирахагүй байһамнай элитэ. Иимэ ушарһаа «Бурят-Монголой комсомолец» газетын оршуулгые үндэһөөрнь һайжаруулха шухала.

Ц. МИТЫПОВ.

Монголой журналистнууд Бурят-Монголдо ерээд ошоо

Монголой Арадай Республикын журналистнууд: «Үнэн» газетын партийна хүдэлмэриин таһагые даагша нүхэр М. Галсанийн, ород хэлэн дээрэ гарадаг «Монголын сонин» газетын редакторай орлогшо нүхэр Г. Чимит, «Утга зохёол» газетын литературна хүдэлмэриин эрхилэгшэ Ц. Дамдинсурэн, «Хүдулмур» газетын литературна секретарь нүхэр Н. Намжил, «Залуучуудын үнэн» газетын харюусалгата секретарь нүхэр В. Гайтав гэгшэд манай республикада айлшалаад мордоо.

Монголой журналистнууд манайда байха үедөө Кабанскын, Зэдын аймагуудай колхозуудта, үүлтэртэ хони үсхэбэрилдэг Борготой совхоздо ошожо, ажахытайнь танилсаа. Мүн Улан-Удэ городой томо томо предприятинуудаар ябаа.

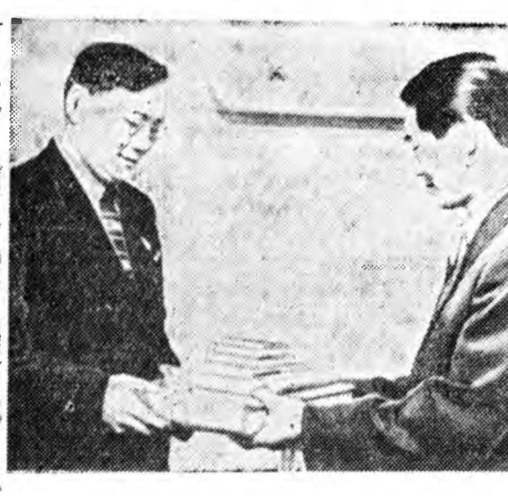

Удаань «Бурят-Монголой үнэн» газетын редакцида монголой журналистнуудтай нүхэрэй ёһоной уулзалга болоо. Энэ уулзалгада «Бурят-Монгольская правда» газетын хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаба. Республикын газетэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд редакциингаа хүдэлмэри хайшан гэжэ эмхидхэдэг тухай хөөрэжэ үгөө. Монголһоо ерэһэн айлшад манай журналистнуудай һонирхоһоо асуудалнуудта дэлгэрэнгы харюу үгөө. Түс уулзалга хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө. Айлшад үдэшэндөө оперо ба баледэй театр ошожо, концерт хараһан байна.

Монголой журналистнууд Москва, Ленинград, Сочи, Киев ошохоёо уржадэр Улан-Удэһээ мордоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Монголой журналистнууд «Бурят-Монголой үнэн» газетын редакцида. Монголой «Үнэн» газетын партийна хүдэлмэриин таһагые даагша М. Галсаниш үгэ хэлэжэ байна. 2. Айлшад мяхаконсервын комбинадай консервын заводто. 3. Республиканска газетэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дааланбаряар «Бурят-Монгольская правда» газетын хүдөө ажахын таһагые даагша А. А. Андохинов Монголой журналистнуудта бэлэг барюулжа байна.

Е. Ринчиновагай зураг.

Уралан нарижуулагша

Улан-Удын паровозно депогой мастер Илья Тарасович Кихо мүнөө Москвада, Кремлиин Ехэ ордон соо болож байгаа уралан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадалсаха эрхэ олоод, Москва мордонхой.

Мастер И. Т. Кихо үйлэдбэри дээрэ 20 жэл ажаллаха зуураа, уралан нарижуулха хэдэн арбаад дурадхал оруулһан байна. Тэдэнэй олонхинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэә. Паровозой мөөрэнүүдэй деталь мулихэ станок бэлэдхэжэ хэрэглэнииинь тэрэ хүдэлмэри гурба дахин түргэдхэхэ арга олгоо. Нүхэр Кихо паровозой мөөрэнүүдэй булые тонииндахха станок бүтээһэн юм. Энэнь үйлэдбэридэ хэрэглэгдэжэ, хүдэлмэриинь мүн лэ хоёр дахин түргэдхөө.

Заһабарида оробон паровозые байраһаань хүдэлгэжэ шэнэ түхэөрэлгэ бусад мастернуудтай зохёолсоһон юм. Тэдэнэйнь ашаар паровозой депо жэл бүри нилээд ехэ мүнгэ арьбалха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, паровозуудые түргөөр ба һайн шанартайгаар заһабарилха аргатай болоо.

Энэ жэлдэ депогой 50—60 түрүү хүдэлмэришэд 120 дурадхал оруулаа. Тэдэнэй олонхинь үйлэдбэридэ хэрэглэгдэжэ байна.

А. Иванов.

Колхоздо туһалһанайгаа түлөө һурагшад шагнагдаба

Энэ намартаа Суулгын дунда һургуулиин (Мухаршэбэр) һурагшад Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо ажаллажа, таряа хуряалсаһан, хартаабха малталсаһан байна. Колхозой правлени һурагшадай ажалые үндэр дээрэ сэгнэжэ, тэдэниие мүнгөөр шагнаба. Правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цыренов һурагшадай лиинейкэ дээрэ ерэжэ, правлениин ба парторганизациин зүгһөө һурагшадта халуун баяр хүргөөд, колхозой ажалда шалгарһан багшанар ба һурагшадта хүндэлэлэй грамота ба 500 түхэриг мүнгэ шан барюулба.

Багшанар Б. Б. Мошкинов, Р. П. Парфенов, А. А. Куштарев, В. А. Воронина, Н. М. Усольцев гэгшэд хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Һайнаар ажаллаһан һурагшад Дамба Дашинимаев 75 түхэриг, Валерий Николаев—50, Аня Цыренова—40 түхэриг мүнгөөр шагнагдаа. 30 гаран һурагшад шан элдэб шан абаба.

Шан абагшадай үмэнһөө нүхэр Мошкинов колхозой правлени ба парторганизацида баясхалан хүргөөд, саашадаашье колхоздо бүри һайнаар туһа хүргэхэбди, колхоз һургуули хоёрой холбоо барисаае улам бэхижүүлхэбди гэжэ үнэн зүрхэнһөө мэдүүлбэ.

Б. Цыренов.

УЛАСХООРОНДЫН БАЙДАЛҺАА

Германиин компарти хоригдобошье, ажал-ябуулгаяа үргэлжэлүүлһээр

БЕРЛИН, октябриин 18. (ТАСС). Һүүлэй үдэрнүүдтэ Баруун Германиин городуудаар, булгэмүүд болон предприятинуудаар КПГ-эй центральна орган болохо «Фрейес Фольк» газетын октябриин эхинэй номер тараагдаһан байна гэжэ Дюссельдорфһоо Аден агентство мэдээсэнэ. Зургаан хуудаһатайгаар гараһан энэ газетэ ажалшадые Германиин Коммунистическэ партиин ажал хүдэлмэритэй танилсуулна. КПГ-е бониско засагаархидай хорибошье, Германиин компарти ажалябуулгаяа үргэлжэлүүлһээр байна.

Баруун Германиин профсоюзуудай нэгэдэлэй дурбэдэхи съездын делегадуудта КПГ-эй эльгээһэн амаршалгын бэшэг, КПГ-эй ЦК-гэй байгуулагдаһан тухай, мүн Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съездын хүдэлмэридэ Макс Рейманэй хабаадалсаһан тухай мэдээсэлнүүд газетын нэгэдэхи хуудаһанда хэблэгдэнхэй. Октябриин 28-да коммунальна һунгалтануудай болохо байна. Тэдэ һунгалтануудай болохоодо ажалшадай демократическа эрхэ сулөөгэй түлөө, КПГ-е хорихо ябадал болюулхын түлөө тэмсэдэг, Баруун Германиие зэбсэжүүлгэдэ, сэрэгэй албанда хүнүүдые татаха ябадалда эсэргүүсэн тэмсэдэг кандидадуудта голосоо үгэгты гэжэ тэрэ газетэ Доодо Саксониин, Гессенэй, Хойто Рейнын хүн зониие уряална.

«Хэһээлтэ хюдалганууд хэгдэжэ байбашье—бидэнэр булюу ехэ хүсэтэйбди» гэһэн гаршагтай статья хоёрдохи хуудаһандань толилогдонхой. Мүн Баруун Германиин предприятинуудай байдал тухай хэдэн мэдээсэлнүүд толилогдобо.

«КПГ-эй центральна орган гаража байха, шинии ехээр дэмжэхэ тудам бүри оло дахин гаража байха» гэһэн гаршагтайгаар энэ газетын шэнэ номер хэблэгдээ.

ТАСС-эй телеграмманууд

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 17. (ТАСС). Иордани Израиль хоёрой хилэ дээрэ болоһон тулалдаануудтай дашарамдуулан Израилиие Иорданиин гомдоһон гомдолые хаража үзэхын тула октябриин 19-дэ Нью-Йоркын сагаар 10 час 30 минутада (Москвагай сагаар 17 час 30 минутада) ООН-эй Аюулгүйн Соведэй зүблөөн болохонь гэжэ мэдээсэгдэнэ.

• • •

ЛОНДОН, октябриин 17. (ТАСС). Англиин премьер-министр Иден, гадаадын хэрэгүүдэй министр Ллойд гэгшэд мүнөөдэр Парижһаа Лондон бусажа ерэбэ. Тэдэнэр Франциин правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй хэлсээ хэһэн байна.

***

КАИР, октябриин 17. (ТАСС). ООН-эй Аюулгүйн Соведтэ Египедһээ эльгээгдэһэн делегациин гэшүүн Египедэй республикын президентын канцеляриин начальник Али Сабри гэгшэ мүнөөдэр Каирта бусажа ерээ.

Эгээл ойрын 10 үдэр соо Суэцкэ асуудалаар хэлсээнүүд хэгдэжэ үргэлжэлхэ, тэдэ хэлсээнүүд Женевэдэ болохонь ха гэжэ Сабри аэродром дээрэ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлээ. Али Сабри Египедэй уласхоорондын харилсаа тогтоохоор бэлэн байһые элишэлэн харуулаа. «Зүгөөр бидэнэр уласхоорондын ямаршье зэвмдэлгэдэ эсэргүүгээр эрид шууд тэмсэнэбди»,—гэжэ тэрэ хэлээ.

ПАРИЖ, октябриин 17. (ТАСС). «Сафи» ба «Телуэ» гэһэн французска хоёр судна Касабланкаһаа Франциин портнуудта ашаатаяа бусаха баатай болоо гэжэ «Пари-Пресс-Энтрансижан» гэһэн парижска газетэ мэдээсэнэ. Эдэ суднанууд Мароккодо байгаа французска сэрэгүүдтэ сэрэгэй материалнуудые асарһан байна. Тэдэ Касабланкын докернууд тэдэ материалнуудыень буулгахаяа арсаа.

***

БЕЙРУТ, октябриин 17. (ТАСС). Октябриин 21-дэ Иорданида парламентые һунгаха һунгалта болохо байна. Хэблэлэй мэдээсэлэнэй ёһоор, мүнөө үедэ 40 депутадуудай һуурида 143 кандидадууд бэшүүлэгдэнхэй. Тэдэ кандидадуудай тоодо политическэ 9 партинуудай түлөөлэгшэд ороно.

«Эрхэ сулөөгэй түлөө!», «Англи-Иорданиин договорые болюулха түлөө!», «Арад зоной ажабайдал һайжаруулхын түлөө!» гэһэн уряа лозунгнууд Иорданиин столица Амманай, гүн оронойнь бусад городуудай хананууда хадаатай.

ЛОНДОН, октябриин 17. (ТАСС). Мүнөөдэр Колдер-Холлдо (Камберленд гэжэ графствода) Англиин түрүүшын атомна электростанци түсэхайта ёһоор нээгдэбэ. Тэндэ королева Елизавета, элитэ политическэ ажал-ябуулагшад, мүн тэрэшэлэн ондо ондоо оронуудай эрдэмтэд, тэдэнэй тоодо СССР-эй наукануудай академиин ахалагша эрдэмтэ секретарь академик А. В. Топчиев байлсаа.

Түрүүн дээрээ энэ электростанци 10 мянга шахуу киловатт электроэнерги үгэхэ юм.

Морис Торезэй хэлэһэн үгэ

ПАРИЖ, октябриин 17. (ТАСС). Министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшын орлогшо байһан, Франциин Коммунистическэ партиин генеральна секретарь Морис Торезэй дурадхалаар арбан жэлэй саада тээ Франциин Учредительнэ суглаан гүрэнэй албахаагшад тухай дүрим баталһан байна. Гүрэнэй албахаагшадай гол шухала эрхэнүүдые хуулита ёһоор батадхаһан энэ дүримэй абтаһаар 10 жэлэй ойтой дашарамдуулан Франциин Коммунистическэ парти үсэргэлдэр Парижда олонии тэ зоной митинг үнгэргөө. Тэндэнь гүрэнэй олон мянган албахаагшад хабаадалсаа.

Митинг дээрэ Франциин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй генеральна секретарь Морис Торез үгэ хэлээ. Митингдэ хабаадагшад Торезэй хэлэһэн үгэнүүдые ехэ һайнаар угтаа.

Эрхэ сулөөгэй, хүгжэн бадаралгын политикын түлөө, Алжиртахи дайе болюулхын түлөө хэдэг тэмсэлэл улам бүри шангадхахыень Морис Торез гүрэнэй албахаагшадые уряалаа.

Франциин Коммунистическэ парти болбол гүрэнэй албахаагшад тухай дүримые бүримүһэн бэелүүлхын түлөө, хуулита эрилтэнүүдэ ханахын түлөө тааһарай хэдэг тэмсэлые урдынхидал адляар дэмжэхэ гээд найдажа ябагты гэжэ суглааргадта хандан Торез хэлээ.

ООН-эй Аюулгүйн Соведтэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 19. (ТАСС). Һаяхан Иордани Израиль хоёрой хилэ дээрэ болоһон тулалдаан тухай Иорданиин эльгээһэн гомдолые Аюулгүйн Совет мүнөөдэр Москвагай сагаар 17 час 42 минутада) хаража эхилээ.

Иорданиин түлөөлэгшэ Рифаи түрүүлэн үгэ хэлээ.

Израилиин, Иранай, Англиин, Советскэ Союзай түлөөлэгшэдэй үгэ хэлэһэнэй һүүлээр энэ асуудалые нүгөө недели болотор хойшолуулха гэжэ Аюулгүйн Совет шиидэбэ.

Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главнокомандалагшын хэһэн мэдүүлгэ

КАИР, октябриин 17. (ТАСС). «Аш-Шааб» газетэ Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главнокомандалагша генерал-майор Абдель Хаким Амер гэгшын хэһэн мэдүүлгые толилбо. Энэ газетын редактор Салах Салемтэй хөөрэлдэхэ үедэ тэрэ мэдүүлгэ хэгдэһэн байна. Египедэй правительствын политикэнь национальна гвардияа зэбсэглэхэдэнь Иорданида ёһотой һайн туһаламжа түргэнөөр үзүүлхые хараална гэжэ генерал Амер мэдүүлээ. Иорданиие хараадаа абалсан, арабска ямаршье гүрэнэй газар дайдада добтолго хэгдээ һаа гү, али тэдэнэй газарай зэвмдэгдээ һаа, Египет өөрымнай газарта добтолго хэгдэбэ гэжэ тоолохо байна гээд Амер онсолон тэмдэглээ.

Франциин национальна суглаанда

ПАРИЖ, октябриин 17. (ТАСС). Национальна суглаан правительствын политикые ниитэ дээрэнь зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлүүлһөөр. Правительство суэцкэ асуудалаар хүсэд шангаа хэмжээ абаһагүй гэжэ үсэгэлдэр зүблөөн дээрэ баруунай талын хэдэ хэдэн депутадууд шүүмжэлээ. МРП-гэй («Арадай-Республиканска хүдэлөөнэй») гэшүүн Морис Шуман гэгшэ США-гэй зураа бодолые шүүмжэлхэ зуураа «США болон тэдэнэй союзнигууд хоорондоо үнэхөөрөө тэгшэ бэшэ эрхэ байдалтай юм, атлантическа булэглэл һула байна» гэжэ хэлээ. Нүгөөдэ депутадынь—социалиста республиканец генерал Кениг Суэцкэ каналай компаниие национализацилха тухай Египедэй шиидэһэнэй һүүлээр 48 час болоод «сэрэгэй хамаархалга» хэбэгүй гэжэ правительствые шүүмжэлбэ.

Суэцкэ асуудалтай дашарамдуулан Франциин дипломатиин «урагшагүйдэлиие» шүүмжэлһэн хүнүүдтэ харюусаха зуураа, гадаадын хэрэгүүдэй министр Кристиан Пино мүн тэрэ зүблөөн дээрэ үгэ хэлээ. Тиихэдэ тэрэ урагшагүйдэлгэ США-гэй политикын сэхэ шууд бэшэ байһан дээрэһээ болоо гэжэ Пино тайлбарилхаяа оролдоһон байна. Америкын гадаадын политикын хараа шугамые ойлгохонь заримдаа бэрхэтэй байдаг гэжэ тэрэ хэлээ. Америкын томо томо организацинууд суэцкэ каналай түрүүшын зээдэй һуури эзэлхэ түсэбтэй, энэнь «Франци ба Американ хани барисаанда муу байха байна» гэжэ Пино хэлээ. Бүри сошябриин 10, 16 үеэр Даллес суэцкэ асуудалые Аюулгүйн Соведэй үзэмжэдэ үгэхэ дурагүй байгаа һэн гэжэ Пино мүн тэрэшэлэн һанууллаа. «Суэцкэ канал хэрэглэгшэдэй нэгэдэл» гэдэгые Даллес лэ дурадхаа һэн гэжэ Пино хэлэбэ.

Суэцкэ асуудалаар болоһон хэлсээнүүдэй үедэ баруун гүрэнүүдэй хоорондо гараһан һаналай алгасал тушаа Пино мүн тэрэшэлэн тогтожо хэлээ. Энээнтэй дашарамдуулан Хойто-атлантическа булэглэлэй гэшүүдэй хоорондо «һаналаа нэгэдхэнхэй байхань» бэрхэтэй байха гэжэ Пино заагаа. «Англиие оруулалсан нэгэдмэл Европа байгуулха ябадалые түргэдхэхэ шухала» гэжэ Пино мэдүүлээ.

Египет англо-французска түсэбые буруушаана

КАИР, октябриин 18. (ТАСС). Парижда Англи Франци хоёрой хоорондо хэлсээ хэгдэнхэйтэй дашарамдуулан толилогдоһон мэдээсэлые тайлбарилха зуураа, Египедэй газетэнүүд ингэжэ тэмдэглэнэ: Англи Франци хоёр суэцкэ асуудалаар дурадхалаар тогтоолоойгоо проектые Египедтэ баадхаха гэһэн һэдэлгэһээ арсаагүй байһаар. Тэрэ проектыень Советскэ Союзай ашаар Аюулгүйн Совет буруушааһан байна. Бүлэг гүрэнүүдэй лондонско зүблөөнэй шиидхэбэрые Англи Франци хоёр дурадхаһаар байна. Тиимэ ушарһаа саашадаа болохо хэлсээнүүдэй амжалта түйлаха ябадалда найдахань бэрхэтэй болоно гэжэ «Аль-Ахбар» газетэ бэшэнэ. Суэцкэ каналда уласхоорондын хиналта табилгатай холбоотой ямаршье дурадхалнуудые Египет эрид шууд буруушааха, саашадаашье буруушааха байна гэжэ мэдээжэ пэшэлэгшэ Анвар Садат гэгшэ «Аль-Гумхурия» газетэдэ бэшээ.

Алжиртахи ба...

ПАРИЖ, октябриин 17... Парижай газетэнүүд Алж... шанга байдалнуудай бо... һан тухай шэнэ мэд... дые толилно. Октябриин 1... жир-Тунисай хилэ дээрэхи... городой шадар Алжирай ... шад Франциин сэрэгэй от... даһаа добтолго хэбэ. 15 ... алуулагдаа, 17-ниинь ... Блида городой шадар Алж... һалхаашад французска ... дуудай урдаһаа добтолоо... цуузуд алуулаа, нэгэ хэдэ... таа. Мүн ондоо газарну... зэбсэгтэ тулалдаанууд бол...

Сахель гэжэ хадата ... французска сэрэгүүд... добтолго хэһээр байна гэж... нүүд бэшэнэ. Түс район т... хидээл адляар оронойнго... биһаа сүм таһалагдаад ба...

ТАСС-эй телеграммануу...

ПАРИЖ, октябриин ... (ТАСС). Франс-Пресс а... вын корреспондентын К... мэдээсэһэнэй ёһоор, мү... тэндэ англиска дурбэн ... тад судлүүлбэ. Тэдэнэр ... нуул хээ гэжэ гэмнэгдэ... гүстда арестовалагдаһа... гаа. Суудэй зүблөөнүүд ... саар болоо.

Судлэгдэһэн хүнүүд ... тэйбди гэжэ мэдэрээ гэ... педэйхид мэдүүлнэ.

***

ПЕКИН, октябриин ... (ТАСС). Далайн олзо... гын Шанхайн компании... дэлдэ байгаа Хитадай ... баридаг судные октябрин ... да Урда Корейн сэрэгэ... рабль далайда ябахадань ... толбо гэжэ Синьхуа аге... мэдээсэнэ. Урда Корейн ... рабль тэрэ судна руу б... урда корейнхидэй сэрэг... рягууд загаһанай тэрэ су... добтолоод, командын 9 х... хулуужа абашаба.

Синьхуа агентство энэ ... толгые уласхоорондын эр... дүүлигээр эбдэһэн ябадал ... гэжэ тоолоно.

***

БЕЙРУТ, октябриин ... (ТАСС). Үсэгэлдэр Изра... тагнуулай самолёдууд И... ниин агаарай хилые да... Иорданиин газар дээгүүр ... дээ гэжэ Бейрудэй радио ... дээсэбэ.

***

ПАРИЖ, октябриин ... (ТАСС). Мүнөө углөөгүүр ... риж шадарай Обервилье ... газарта Франциин Комм... тическэ партиин Центр... Комитедэй пленум б... эхилбэ. Тэндэ политическэ ... дал тухай ба хүдэлмэриш... гиин ябуулгын нэгэдэл ... асуудал зүбшэн хэлсэнэ. ... циин Коммунистическэ ... тиин ЦК-гэй политбюрог... шуун Этьен Фажон энэ ... далаар элидхэл хээ.

***

ДЕЛИ, октябриин ... (ТАСС). Мүнөөдэр «Ту... гэжэ советскэ реактивна ... лёт Дели ниидэжэ ерэб... самолёт Москва—Ташк... Дели—Рангун гэһэн ма... даар туршалгын ниидэл... ябана.

«ТУ—104» самолет ... дэр 4 час 40 минутада М... һаа ниидээд, Ташкентдэ ... заа амарһанайнгаа һ... Дели тээшэ зориобо. С... час соо 1050 километр ... Ташкентһээ Дели ... ойрдоод 2 час 30 минута ... ниидэһэн байна. Моск... Дели хүрэтэр 8 час соо ... бэ. Энэ самолёт 9.000— ... метр дээгүүр ниид... Памир, Куэнь-Лунь, Ги... мэтын тон үндэр хадан... дабаһан байна.

Энэ самолёт Делидэ ... удэр болоод, Рангун ни... юм.

**

ПЕКИН, октябриин ... (ТАСС). Хитадай Арадай ... публикын Гүрэнэй Со... премьер Чжоу Энь-лайн ... гаар Пакистанай премье... нистр Хусейн Шахид С... варди ба тэрэниие үдэш... мүнөөдэр Пекин ерээ.

Пакистанһаа ерэһэн ай... дые Пекинэй аэродром ... КНР-эй Гүрэнэй Соведэй ... мьер Чжоу Энь-лай боло... сад ажал-ябуулагшад уг... Пакистанай премьер-ми... аэродром дээрэ үгэ хэлэ...

Редактор Д. Л. ЛОБСА...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00896. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 566...